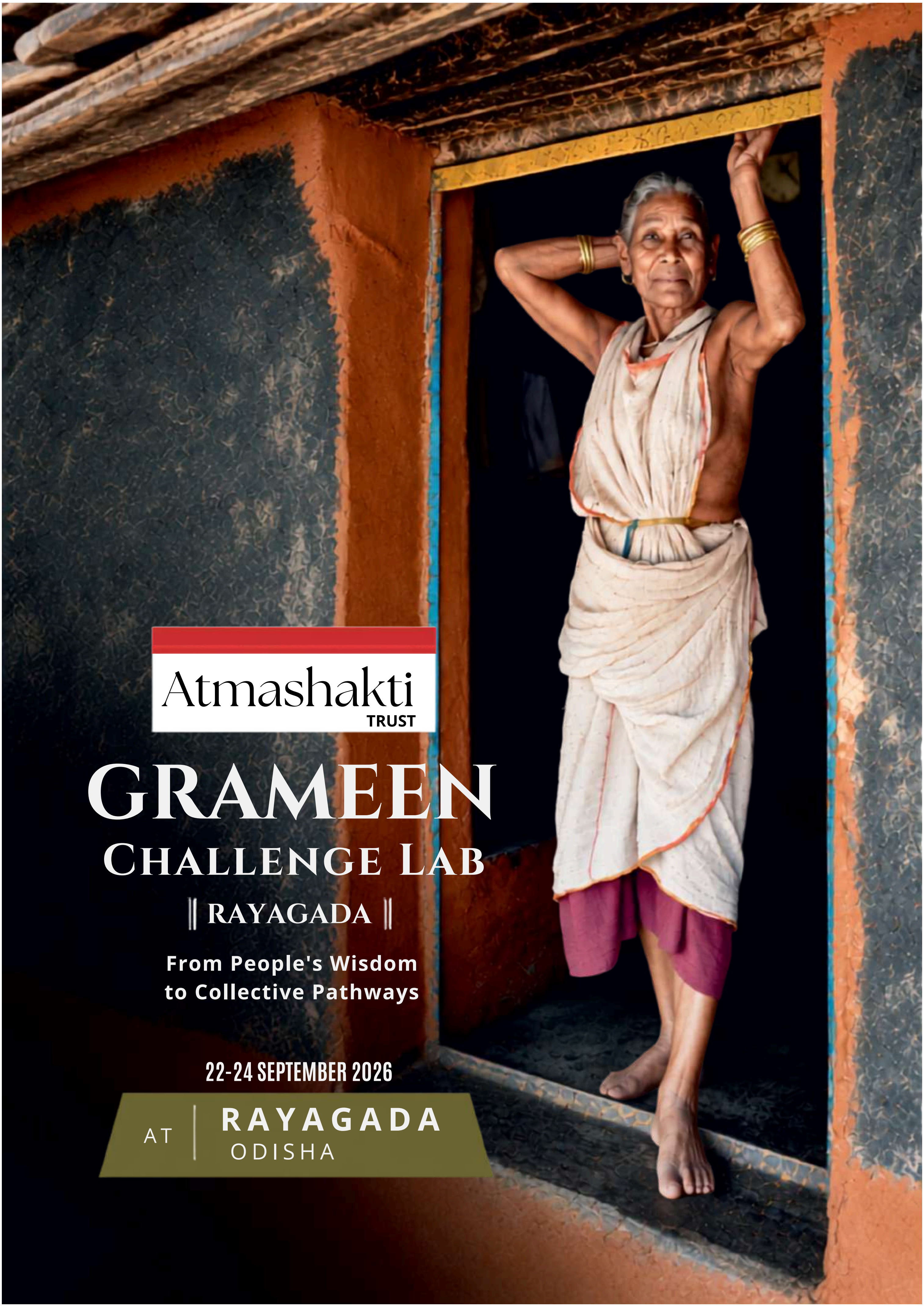

Atmashakti
TRUST

GRAMEEN
CHALLENGE LAB

‖ RAYAGADA ‖

From People's Wisdom to Collective Pathways

22-24 SEPTEMBER 2026

AT | RAYAGADA
ODISHA

ଲୋକ · ସ୍ଥାନ · ସଂସ୍କୃତି

Come
Listen
Walk
Build Together

ରାମୀଣ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ – ରାୟଗଡ଼

ଲୋକଙ୍କ ଜ୍ଞାନରୁ ସାମୂହିକ ପଥ ଆଡ଼କୁ

୨୨ – ୨୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୬
ରାୟଗଡ଼, ଓଡ଼ିଶା

ଶୁଣିବା, ଅନୁଭୂତି ନେବା ଏବଂ ଏକାଠି ମିଶି ବାଟ କାଢ଼ିବା ପାଇଁ ଏକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ

ଫେବୃଆରୀ ୨୦୨୬ରେ ବିଷମ କଟକଠାରେ ଗ୍ରାମୀଣ ଚର୍ଚ୍ଚା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ ରାୟଗଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍‌ର ଶୁଭାରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା। ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ, ଆମେ ପୁଣି ଥରେ ଏହି ଶିକ୍ଷଣ ପରିବେଶକୁ ଫେରୁଛୁ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମୁଦାୟ-ଚାଳିତ ସମସ୍ୟା ନିରୂପଣକୁ ଆହୁରି ସୁଦୃଢ଼ କରାଯାଇପାରିବ, ସ୍ଥାନୀୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ସମ୍ବଳକୁ ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜ୍ଞାନ ସହ ଯୋଡ଼ାଯାଇପାରିବ, ଏବଂ ଆଗାମୀ ୯୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରୁଥିବା ପନ୍ଥାସବୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇପାରିବ।

DAY 1	DAY 2	DAY 3
ଆମେ ଏକାଠି ହେବା	**ଆମେ ଅନୁଭୂତି ନେବା**	**ଆମେ ବାଟ**
ଲୋକ · ନେତୃତ୍ୱ · ସାମୂହିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ	ଶୁଣିବା · ଚାଲିବା · ଖାଇବା · ସମସ୍ୟା ନିରୂପଣ କରିବା · ଆବିଷ୍କାର କରିବା	ଯୋଡ଼ିହେବା · ସମସ୍ୟା ନିରୂପଣ କରିବା · କଳ୍ପନା କରିବା · ପରୀକ୍ଷା କରିବା · ପ୍ରତିବଦ୍ଧ ହେବା

ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ତରରେ ଶୁଣନ୍ତୁ। ସାମୂହିକ ଭାବେ ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ। ଏକାଠି ମିଶି ବାଟ କାଢ଼ନ୍ତୁ।

ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କିଏ କିଏ ଭାଗ ନେବେ?

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଭିଲେଜ୍ ଆଙ୍କର୍ସ ଏବଂ କମିଟି · ସରପଞ୍ଚ · ୱାର୍ଡ ମେମ୍ବର · ମହିଳା ଓ ଯୁବ ନେତୃବୃନ୍ଦ · କୃଷକ/ଶ୍ରମିକ · ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ · ସ୍ଥାନୀୟ ସମୁଦାୟ ନେତା · ସମ୍ପୃକ୍ତ ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ · ଆତ୍ମଶକ୍ତି ଟିମ୍ · ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ କର୍ମୀ।

ଆଗନ୍ତୁକ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ: ଜଣେ ସହ-ନେତା ଭାବରେ ଆସନ୍ତୁ। କୌଣସି ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଥମେ ଶୁଣନ୍ତୁ ଏବଂ ପରିବେଶ ସହ ସାମିଲ୍ ହୁଅନ୍ତୁ। ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ବୁଝିବା ପରେ ଆପଣଙ୍କର ବୈଷୟିକ, ବଜାର, ଶାସନ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଗବେଷଣା କିମ୍ବା ନୀତିଗତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ, ଏବଂ ସମୁଦାୟର ମାଲିକାନାକୁ ପ୍ରଭାବିତ ନକରି ଆବିର୍ଭୂତ ହେଉଥିବା ନୂତନ ପନ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୋଗୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ବିଶେଷଜ୍ଞତା ଓ ନେଟୱାର୍କ ସହିତ ଯୋଡ଼ିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ।

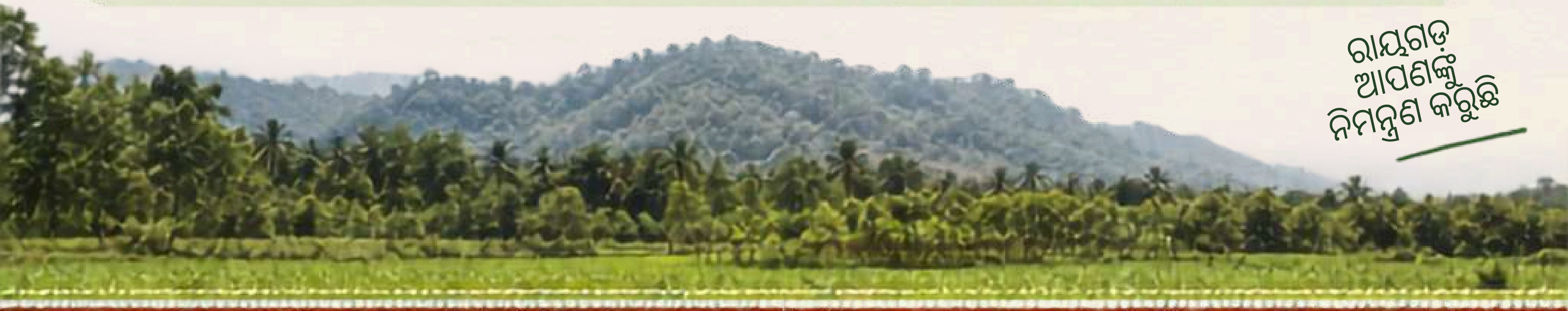

ରାୟଗଡ଼ ଆପଣଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି

ତିନି ଦିନିଆ ଅଭିଯାନ

ଗ୍ରାମୀଣ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲାବ୍ - ରାୟଗଡ଼ା | ୨୨-୨୪ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୬

22 SEP

ପ୍ରଥମ ଦିନ | ଏକାଠି ହେବା - ଆମେ ସବୁ ଏକାଠି ହେଲେ

ରାୟଗଡ଼ାର ସ୍ୱର - ଲୋକେ - ନେତୃତ୍ୱ - ମିଳିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ

- ଶୁଭାରମ୍ଭ ବୈଠକ - ଲୋକଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ଭାବନା ଫଳକ - ଫେବୃଆରୀରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବରର ଯାତ୍ରା ଚିତ୍
- ଆମ ଆଖିରେ ରାୟଗଡ଼ା - ସମସ୍ୟା ଓ ଶକ୍ତିର ତାଲିକା
- ମିଳିତ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଦଳ ଗଠନ; ଲମ୍ବା ଭାଷଣ ବଦଳରେ ଲୋକଙ୍କର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ମନର କଥା

ଲକ୍ଷ୍ୟ : ଗାଁକୁ ଯିବା ଆଗରୁ ନିଜ ନିଜ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱାସ ଗଢ଼ିବା ଓ ରାୟଗଡ଼ାର ସଠିକ୍ ଚିତ୍ରକୁ ବୁଝିବା। ଆମେ ଏକାଠି ହୋଇ ସବୁ ଦେଖିବା; ତରବର ହୋଇ ସମାଧାନ ବାହାର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ନାହିଁ।

23 SEP

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ | ଗାଁ ପରିକ୍ରମା - ଗାଁର ଅନୁଭୂତି

ଗାଁ ହିଁ ଆମର ପାଠଶାଳା

ବିଷମକଟକ ବ୍ଲକର ଚାରୋଟି ଅନୁଧ୍ୟାନ ଗାଁ:

1. ଖାମ୍ବେସୀ: ପନସା (ସପୁରୀ) ବେପାର ଓ ସଂରକ୍ଷଣ; ଡଙ୍ଗରିଆ ବୁଣାକାର
2. ଗାର୍ଡୋଲି: ଅପପୁଷ୍ଟି ଓ ପୁଷ୍ଟିକର ଖାଦ୍ୟର ନିରାପତ୍ତା
3. ମୁଦ୍ଦୁମାସ୍କା: ପିଇବା ପାଣି
4. ଘୁଷୁରିପଦର : ଦାଦନ ପେସା/ଦାଦନ ଖଟା ଓ ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କ ରୋଜଗାର

ଗାଁ ବୁଲା ଓ ନକ୍ସା ଚିହ୍ନଟ - ମନର କଥା ଶୁଣିବା ବୈଠକ - ଏକାଠି ଖାଇବା ଓ ଆଲୋଚନା

ଚାରି ଦିଗର ସମୀକ୍ଷା - ପୂର୍ବରୁ କ'ଣ କୋଉ ଚେଷ୍ଟା ହୋଇଛି? - ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହ ପରଖ

ଲକ୍ଷ୍ୟ : ସମସ୍ୟା, ସ୍ଥାନୀୟ ଶକ୍ତି, ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ, ପୂର୍ବରୁ କ'ଣ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅସଲି ଅସୁବିଧା କୋଉଠି ରହିଛି—ସେସବୁ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଶୁଣିବା।

24 SEP

ତୃତୀୟ ଦିନ | ପ୍ରୟୋଗଶାଳା - ବାଟ କାଢ଼ିବା

ଯୋଡ଼ିହେବା - ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନିବା - କଳ୍ପନା କରିବା - ପରଖିବା - ସଂକଳ୍ପ ନେବା

- ଗାଁ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ - ପ୍ରତି ଗାଁରୁ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା, ଗୋଟିଏ ଲୁକ୍କାୟିତ ଶକ୍ତି ଓ ଗୋଟିଏ ସମ୍ଭାବନା
- ରାୟଗଡ଼ା ସମସ୍ୟା ସୂଚୀ - ବାରମ୍ବାର ଦେଖାଯାଉଥିବା, ସବୁ ଗାଁର ମିଳିତ ଓ ଗାଁ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅସୁବିଧାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା
- ମିଳିତ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ଚର୍ଚ୍ଚା + ନୂଆ ବାଟ ତିଆରି ସ୍ଥାନ
- ଲୋକଙ୍କ ବିଚାର - ଉପକାରୀ କି? ନିଜ ମାଟି ସହ ଯୋଡ଼ି କି? ନିଜର କରିହେବ କି? ପରଖି ହେବ କି? ସଭିଙ୍କୁ ଯୋଡ଼ିପାରିବ କି?
- ୯୦ ଦିନର ପରୀକ୍ଷା କାର୍ଡ଼ - ଗାଁର ମୁଖ୍ୟ ସାଥୀ, ପ୍ରଥମ କାମ ଓ ୩୦/୬୦/୯୦ ଦିନର ଲକ୍ଷ୍ୟ

ଲକ୍ଷ୍ୟ : ତଥ୍ୟ ଓ ପ୍ରମାଣରୁ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଟ ବାହାର କରିବା, ଯାହାକୁ ୯୦ ଦିନ ଭିତରେ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖାଯାଇପାରିବ।

ସମସ୍ୟା + ସମ୍ବଳ + ସ୍ଥାନୀୟ / ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ + ସରକାରୀ ଯୋଜନା / ଅନୁଷ୍ଠାନ + ନୂଆ ସମ୍ପର୍କ = ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ବାଟ

ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିବା। ସବୁ ସମସ୍ୟା ଏକାଠି ପରଖିବା। ମିଳିମିଶି ନୂଆ ବାଟ ତିଆରି କରିବା।

ଗ୍ରାମୀଣ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍

ସମୁଦାୟର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜରୁ ସହ-ସୃଷ୍ଟ ସମାଧାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

Atmashakti Trust • ବହୁବର୍ଷୀୟ ସ୍ଥାନ-ଭିତ୍ତିକ ଶୃଙ୍ଖଳା (2026 – 2028+)

Grameen Challenge Labକୁ ସମୁଦାୟ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିବା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜରୁ ଗଭୀର ବୁଝାମଣା, ପ୍ରମାଣ, ସାମୂହିକ ସମସ୍ୟା-ସମାଧାନ ଓ ପ୍ରଣାଳୀଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଗରେ ଆଗେଇବା ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନ-ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଭାବେ ପରିକଳ୍ପନା କରାଯାଇଛି। ଲ୍ୟାବ୍‌କୁ ଏକଥରର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଭାବେ ଦେଖିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଏହା ଏକ ବିକଶିତ ହେଉଥିବା, ସୁସଂରଚିତ ପଦ୍ଧତି ସ୍ଥାପନ କରେ, ଯାହା ସମୁଦାୟର ସ୍ୱରକୁ ସରକାର, ନାଗରିକ ସମାଜ, ବଜାର ଓ ଗବେଷକମାନଙ୍କ ସହ ସକ୍ରିୟ ଆଲୋଚନାରେ ଆଣେ।

1. ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ ଶୃଙ୍ଖଳା

ବୃହତ୍ତର ଆଞ୍ଚଳିକ ଓ ନୀତିଗତ ପ୍ରଭାବ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲା ଲ୍ୟାବ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ବଢ଼ୁଥିବା ନେଟୱର୍କ

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍	ବର୍ଷ	ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ଭୂମିକା	ରଣନୀତିଗତ କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ
ରାୟଗଡ଼ ଲ୍ୟାବ୍	2026	ପ୍ରଥମ ଲ୍ୟାବ୍	ମୂଳ ପଦ୍ଧତି ଓ ପ୍ରମାଣ ଢାଞ୍ଚାର ବିକାଶ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷଣ।
କଳାହାଣ୍ଡି ଲ୍ୟାବ୍	2027	ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲ୍ୟାବ୍	ନୂତନ ଜିଲ୍ଲା ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତରେ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ନେଇଯିବା ଓ ଖାପ ଖୁଆଇବା।
ସମ୍ବଲପୁର ଲ୍ୟାବ୍	2028	ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲ୍ୟାବ୍	ଶିକ୍ଷାକୁ ବିସ୍ତାର କରିବା, ତୁଳନା କରିବା ଓ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ପରିମାର୍ଜନ କରିବା।
ଅଧିକ ଜିଲ୍ଲା / ରାଜ୍ୟ	2029+	ବିସ୍ତାର ଓ ପ୍ରଭାବ	ପ୍ରଣାଳୀଗତ ନୀତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବା।

2. 10-ପଦକ୍ଷେପୀୟ ଚକ୍ରାକାର ପଦ୍ଧତି

ସ୍ଥାନୀୟ ଶୁଣାଣିରୁ ପ୍ରଣାଳୀଗତ ସମାବେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଚକ୍ରାକାର, ଅଂଶଗ୍ରହଣମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରବାହ

1. **ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ଶୁଣନ୍ତୁ**
   LIT ଶୁଣାଣି ଉପକରଣ, Indigenous Tatra, ଗାଁ ଆଲୋଚନା ଓ ଜୀବନ୍ତ ଅନୁଭବ।
2. **ସାମୂହିକ ଭାବେ ଅର୍ଥ ବୁଝନ୍ତୁ**
   Grameen Charcha ସାମୂହିକ ଦଳ ଓ Indigenous Leadership Councils ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ସତ୍ୟାପନ କରନ୍ତି।
3. **ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଅନ୍ତୁ**
   ସମୁଦାୟର ପ୍ରାଥମିକତା, ସମ୍ଭାବ୍ୟତା, ଜରୁରୀକତା ଓ ପ୍ରଣାଳୀଗତ ସମ୍ଭାବନା ଆଧାରରେ ବିଷୟ ଚୟନ।
4. **ପ୍ରଣାଳୀଗତ ନିଦାନ କରନ୍ତୁ**
   ଅନୁଷ୍ଠାନ, ନୀତି, ସମ୍ବଳ ବଣ୍ଟନ ଓ କ୍ଷମତାର ମୂଳ କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ।
5. **ବିଭିନ୍ନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତରେ ତୁଳନା କରନ୍ତୁ**
   ରାଜ୍ୟାନ୍ତରୀୟ ଶିକ୍ଷା, Social Innovation Journal (SIJ) ଓ ବିଚ୍ୟୁତି ମ୍ୟାପିଂ।
6. **ଲ୍ୟାବ୍‌କୁ ଏକତ୍ର କରନ୍ତୁ**
   ଦଳ ଗଠନ: ସମୁଦାୟ, ସରକାର, ନାଗରିକ ସମାଜ, ଏକାଡେମିଆ, ବଜାର ଓ ଦାତା ସଂସ୍ଥା।
7. **ସହ-ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ**
   ବୈଷୟିକ ଓ ବଜାର ବିଶେଷଜ୍ଞତା ସହ ସ୍ଥାନୀୟ ଜ୍ଞାନକୁ ଏକତ୍ର କରୁଥିବା ଅଂଶଗ୍ରହଣମୂଳକ ଡିଜାଇନ୍।
8. **ପାଇଲଟ୍ ପରିକଳ୍ପନା କରନ୍ତୁ**
   ଅନୁମାନ, ପାଇଲଟ୍ ରୂପରେଖା, ଭୌଗୋଳିକ କ୍ଷେତ୍ର, ସହଭାଗୀ ଓ ସମ୍ବଳ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ।
9. **ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ଓ ଖାପ ଖୁଆନ୍ତୁ**
   90/180-ଦିନିଆ ସମୁଦାୟ ପାଇଲଟ୍, ନିରନ୍ତର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମାପନ ଓ ଦ୍ରୁତ ପୁନରାବୃତ୍ତି।
10. **ସମାବେଶ କରନ୍ତୁ ଓ ବିସ୍ତାର କରନ୍ତୁ**
   ପ୍ଲେବୁକ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ପଥ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ, LSDGs ଓ ନୀତି ଏକୀକରଣ କରନ୍ତୁ।

୩. ରାୟଗଡ଼ା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ସମୟସୂଚୀ

ପ୍ରଥମ ଦଲିଲଭୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ବିସ୍ତୃତ କ୍ରମାନୁକ୍ରମ (ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ – ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୬)

ଡିସେମ୍ବର ୨୦୨୫ — **୧୫ଟି ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ସମୁଦାୟ ଓ ତୃଣମୂଳସ୍ତରୀୟ ଅନୁଭବରୁ ସିଧାସଳଖ ଉଦ୍ଭବିତ ୧୫ଟି ପ୍ରମୁଖ ସମସ୍ୟାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସଂକଳନ କରାଗଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ବ୍ୟାପକ ସମସ୍ୟା ପରିଦୃଶ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ହେଲା ଏବଂ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ ପାଇଁ ଆରମ୍ଭିକ ଭିତ୍ତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା।

ଜାନୁଆରୀ ୨୦୨୬ — **ଗ୍ରାମୀଣ ଚର୍ଚ୍ଚାର ଯୋଜନା**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ଗ୍ରାମୀଣ ଚର୍ଚ୍ଚା ପାଇଁ ଗଠିତ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟା ମାଧ୍ୟମରେ RCL ର ପରିକଳ୍ପନା କରାଗଲା।
ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ସମସ୍ୟା ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବାରୁ ମୂଳ ପ୍ରଶ୍ନକୁ ବଦଳାଇ, ହିତଧାରୀମାନେ ଏକାଠି ହୋଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ସମାଧାନ କରନ୍ତି ତାହା ପଚାରିବାକୁ ଆଗେଇ ନିଆଗଲା।

ଫେବୃଆରୀ ୨୦୨୬ — **ହସ୍ତତନ୍ତ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଇ-କେସ୍ ଷ୍ଟଡି**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ହସ୍ତତନ୍ତ/ବୁଣାକାମ ପରିବେଶର ଗଭୀର ଅଧ୍ୟୟନ ସହିତ ଲୋକମାନଙ୍କ ଜୀବନ୍ତ ଅନୁଭୂତିର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଦଲିଲୀକରଣ କରାଗଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ଉଦୀୟମାନ ଲ୍ୟାବ୍‌କୁ କ୍ଷେତ୍ରଭିତ୍ତିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଜୀବିକା ଓ ପ୍ରମାଣଭିତ୍ତିକ ଭିତ୍ତି ମିଳିଲା।

୨୨–୨୪ ଫେବୃଆରୀ ୨୦୨୬ — **ଗ୍ରାମୀଣ ଚର୍ଚ୍ଚା (ରାୟଗଡ଼ା ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍)**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ସମୁଦାୟ, ସରକାର, ବଜାର ଓ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ବିଷମ କଟକକୁ ଆଣି ବହୁ-ହିତଧାରୀ ସଂଳାପ କରାଗଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: କାହାଣୀ → ମ୍ୟାପିଂ → ବାସ୍ତବତା ଯାଞ୍ଚ → ସହ-ସୃଷ୍ଟି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ୧୫ଟି ସମସ୍ୟାକୁ ମୂଳ ପ୍ରାଥମିକତାରେ ସୀମିତ କରାଗଲା।

ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୬ — **ସୁପାରିଶ ଓ ଦଲିଲୀକରଣ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ଚର୍ଚ୍ଚା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଶିକ୍ଷା, ସୁପାରିଶ ଓ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ RCL ଦଲିଲୀକରଣକୁ ସଂକଳନ କରାଗଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ସଂଳାପକୁ ପ୍ରାଥମିକ ଦିଗନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ କାର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ ପରିଚାଳନା ଢାଞ୍ଚାରେ ପରିଣତ କରାଗଲା।

ଏପ୍ରିଲ ୨୦୨୬ — **ଗାଁରେ ରହି ଅନୁଭବ ହାସଲ ଓ ମୂଳ କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: କ୍ଷେତ୍ର ଗସ୍ତରେ ଜୀବନ୍ତ ବାସ୍ତବତା, ସ୍ଥାନୀୟ ସମ୍ପଦ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ଅଭାବ, ବଜାର ଓ ସାମାଜିକ କାରକଗୁଡ଼ିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଗଲା।
ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ସମସ୍ୟା ବିବୃତ୍ତିରୁ ଗାଁସ୍ତରୀୟ ବାସ୍ତବତା ଦିଗକୁ ଧ୍ୟାନ ବଦଳିଲା ("ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ କାହିଁକି ରହିଯାଏ?")।

ମେ ୨୦୨୬ — **ସମସ୍ୟା ଓ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: କ୍ଷେତ୍ରସ୍ତରୀୟ ନିଷ୍କର୍ଷକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସମସ୍ୟା ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନର୍ବାର ଦେଖାଗଲା ଏବଂ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କରାଗଲା।
ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ, ଗାଁର ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଓ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପଥଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଉନ୍ନତ ସମନ୍ୱୟ।

ଜୁନ୍ ୨୦୨୬ — **RCL କମିଟି ଗଠନ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଦିଗଦର୍ଶନ ଦେବା ଓ ନିରନ୍ତରତା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବେ RCL କମିଟି ଗଠନ କରାଗଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ଲ୍ୟାବ୍‌କୁ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ମାଲିକାନା ଓ ଶାସନ ଢାଞ୍ଚା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା।

ଜୁଲାଇ ୨୦୨୬ — **SIJ କେସ୍ ଷ୍ଟଡି, ହ୍ୟାଣ୍ଡବୁକ୍ ଓ GAPA ଫେଲୋ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ପଦ୍ଧତିକୁ ଦଲିଲଭୁକ୍ତ କରୁଥିବା RCL ହ୍ୟାଣ୍ଡବୁକ୍ (ଜୁଲାଇ ୮) ପ୍ରକାଶ କରାଗଲା; କ୍ଷେତ୍ର ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ GAPA ଫେଲୋମାନଙ୍କୁ ଯୋଡ଼ାଗଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ଏକକ ଘଟଣାରୁ ପୁନରାବୃତ୍ତିଯୋଗ୍ୟ, ଦଲିଲଭୁକ୍ତ ପଦ୍ଧତିକୁ ରୂପାନ୍ତରର ସଙ୍କେତ ଦେଲା।

ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୨୬ — **ଅନାରସ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଓ LAT ନିଦାନ**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ଅନାରସ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳାର ଲକ୍ଷ୍ୟଭିତ୍ତିକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ; ଶୁଣିବା ଓ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଉପକରଣ (LAT) ବ୍ୟବହାର କରି ଗଠିତ ନିଦାନ। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ସାଧାରଣ ସୂଚନା ସଂଗ୍ରହରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ, ପ୍ରମାଣଭିତ୍ତିକ ଗାଁ ନିଦାନ ଦିଗକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା।

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୨୬ — **ଅନୁଭୂତି ଶୁଣିବା ଓ ସମାଧାନ ଲ୍ୟାବ୍**

କ'ଣ ଘଟିଲା: ଜୀବନ୍ତ ମାନବୀୟ ଅନୁଭୂତି, ଧାରାଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ଉଦ୍‌ଘାଟନ ଓ ସମାଧାନ ସହ-ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଏକତ୍ର କରିବା ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରିତ ଥିଲା। ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା: ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସମସ୍ୟା ଚିହ୍ନଟରୁ ମାନବକେନ୍ଦ୍ରିକ ଡିଜାଇନ୍ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପରୀକ୍ଷଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତର ଯାତ୍ରା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା।

୪. ଯାତ୍ରାର ୭ଟି ମୁଖ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଓ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ପ୍ରଶ୍ନ

ପର୍ଯ୍ୟାୟ	ନାମ	ମୁଖ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ / ଉପକରଣ	ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ପ୍ରଶ୍ନ
01	ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ	୧୫ଟି ସମୁଦାୟ ସମସ୍ୟା	ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ?
02	ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଅନ୍ତୁ	ଗ୍ରାମୀଣ ଚର୍ଚ୍ଚା ସଂଳାପ	କେଉଁ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ?
03	ନିଦାନ କରନ୍ତୁ	ଗାଁରେ ନିମଜ୍ଜନ + ମୂଳ କାରଣ	ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ କାହିଁକି ଲାଗିରହିଛି?
04	ପ୍ରମାଣ	କେସ୍ + ସର୍ବେକ୍ଷଣ + LAT	ପ୍ରମାଣ ଆମକୁ କ'ଣ କହୁଛି?
05	ଶୁଣନ୍ତୁ	ଅନୁଭୂତି ଶୁଣିବା	ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ଅନୁଭବ କରାଯାଉଛି?
06	ଅର୍ଥ ବୁଝନ୍ତୁ	ଧାରା + ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାନଚିତ୍ରଣ	ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଭାବେ କ'ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆବଶ୍ୟକ?
07	ଡିଜାଇନ୍ କରନ୍ତୁ	ସମାଧାନ ଲ୍ୟାବ୍ ସହ-ସୃଷ୍ଟି	କ'ଣ ସହ-ସୃଷ୍ଟି ଓ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇପାରେ?

୫. ବହୁସ୍ତରୀୟ ପ୍ରଭାବ ଢାଞ୍ଚା

ସମୁଦାୟ
- **ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସାମୂହିକ ସ୍ୱର**
- **ତୃଣମୂଳ ନେତୃତ୍ୱ**
- **ଉନ୍ନତ ଜୀବିକା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ**
- ସହ-ଡିଜାଇନର୍ ଭାବେ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିକା

ସଂସ୍ଥା
- **ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଶାସନ**
- **ଯୋଜନା ପ୍ରଦାନରେ ଉନ୍ନତି**
- **ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ ସାର୍ବଜନୀନ**
- ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ପରିସଂସ୍ଥା
- **ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରର ସହଯୋଗ**
- **ସାମୂହିକ ପ୍ରମାଣ ଭଣ୍ଡାର**
- **ନୀତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଅନୁକଳନ**
- ବିସ୍ତାରଯୋଗ୍ୟ ଶିକ୍ଷା

ଗାଁର ପରିଚୟ

ମୂଳ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସମୁଦାୟ, ସୁଦୃଢ଼ ଭବିଷ୍ୟତ

ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଗାଁ, ଏକ ସାମୂହିକ ଶକ୍ତି

ଲୋକ | ସ୍ଥାନ | କାହାଣୀ | ସମ୍ଭାବନା

01 ଖାମ୍ବ୍ରେସି

ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼ା

02 ଗାର୍ତୋ

ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼ା ଲି

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାଁର ଏକ କାହାଣୀ ଅଛି

ସୁଦୃଢ଼ ଲୋକ, ସୁସ୍ଥ ସମୁଦାୟ

03 ମୁଣ୍ଡୁରମୁସ୍କା

ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼ା

04 ଘୁସୁରିପଦର

ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼ା

ସ୍ଥାନୀୟ ଜ୍ଞାନ, ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ

ଆଜିର ଗାଁ, ଆସନ୍ତାକାଲିର ସମୃଦ୍ଧି

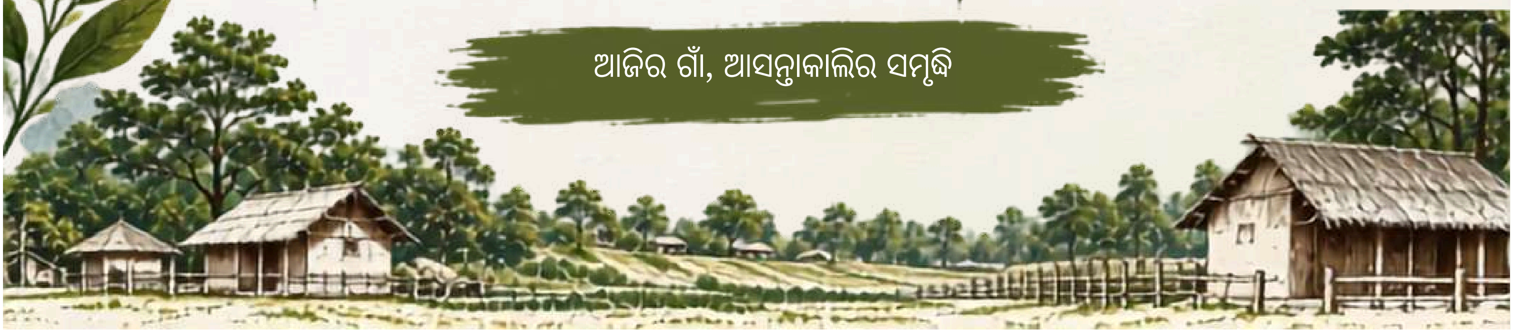

ଖାମ୍ବେସି ଲୋକ, ସ୍ଥାନ ଓ ଇତିହାସ

****

ପାହାଡ଼ ଓ ଜୀବନ୍ତ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ଏକ ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ଗାଁ

ଲୋକ ଓ ସ୍ଥାନ

ଖାମ୍ବେସି: ପାହାଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଏକ ଗାଁ

ସମୁଦାୟ ଓ ସ୍ଥାନ

ଓଡ଼ିଶାର ରାୟଗଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ବିଷମ କଟକ ବ୍ଲକ୍‌ର କୁର୍ଲି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧୀନରେ ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ – ଏକ ବିଶେଷ ଭାବେ ବିପନ୍ନ ଜନଜାତି ଗୋଷ୍ଠୀ (PVTG) – ବିଷମ କଟକ, କଲ୍ୟାଣସିଂହପୁର ଓ ମୁନିଗୁଡ଼ା ସମେତ ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ ଅଞ୍ଚଳରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ବସବାସ କରନ୍ତି।

ପରିମାଣ ଓ ଜୀବିକା

ପ୍ରାୟ ୨୩୮ଟି ପରିବାରରେ ପ୍ରାୟ ୧,୪୦୦ ଜଣ ଲୋକ ବସବାସ କରନ୍ତି। ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂପୃଷ୍ଠ କୃଷି, ବସତି ଓ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ଗଢ଼ିଥାଏ। ଧାନ ଚାଷ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଜମି ସୀମିତ ଥିବାରୁ ମିଶ୍ରିତ ପାହାଡ଼ିଆ ଚାଷ ଓ PDS ଚାଉଳ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ରହିଛି। ସମୁଦାୟର ଜୀବିକା ଜମି, ଜଙ୍ଗଲ, ଜଳ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବେଶୀୟ ଜ୍ଞାନ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ରହିଛି।

ଇତିହାସ

ଅନୁକଳନର ଏକ ଇତିହାସ

ପୋଡୁରୁ ଅନାରସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ପୂର୍ବରୁ

ଜୀବିକା ମୁଖ୍ୟତଃ ପୋଡୁ (ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ଚାଷ), ମିଶ୍ରିତ ଚାଷ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା। କଠିନ ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଯୋଗୁଁ ପାରମ୍ପରିକ ଧାନ ଚାଷ କରିବା କଷ୍ଟକର ଥିଲା।

୪୦–୪୫ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ

୪–୫ଟି ପରିବାର ଅନାରସ ଚାଷ ଆରମ୍ଭ କଲେ। ଏହି ଫସଲ ପାହାଡ଼ିଆ ପରିବେଶ ସହିତ ଭଲ ଭାବେ ଖାପ ଖାଇଲା ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପରୀକ୍ଷା-ନିରୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପିଢ଼ି ପିଢ଼ି ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ଞାନ ଗଢ଼ିଉଠିଲା।

ଆଜି

୨୦୦ରୁ ଅଧିକ ପରିବାର ଅନାରସ ଚାଷ କରୁଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି। ଅନାରସ ଖାମ୍ବେସିର ପ୍ରମୁଖ ନଗଦ ଜୀବିକା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହୋଇଛି — ସ୍ଥାନୀୟ ଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ସମୁଦାୟ ଗଢ଼ିଥିବା ଏକ ଅର୍ଥନୀତି।

ଲୋକ

ଖାମ୍ବେସିର ଲୋକମାନେ
ଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ଗାଁର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ସମ୍ପଦ

ଖାମ୍ବେସିର ଶକ୍ତି କେବଳ ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦରେ ନୁହେଁ, ବରଂ ଏହାର ଲୋକମାନେ — ଚାଷୀ, ମହିଳା କାରିଗର, ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟ ଓ ସମୁଦାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ — ଧାରଣ କରିଥିବା ଜ୍ଞାନରେ ମଧ୍ୟ ରହିଛି।

ଚାଷୀ

ପାହାଡ଼ିଆ ଚାଷ ସମ୍ପର୍କରେ ପିଢ଼ି ପିଢ଼ିର ଜ୍ଞାନ। ଅନାରସ ଚାଷ ଓ ମିଶ୍ରିତ ଚାଷ। ହଳଦୀ, ଅଦା ଓ ଗୋଲମରିଚ ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ।

ମହିଳା କାରିଗର

ପରିବାରର ଜୀବିକାରେ ପ୍ରମୁଖ ଯୋଗଦାନକାରୀ। ଡଙ୍ଗରିଆ ବସ୍ତ୍ର ଓ ସୁଇକାମ ଜ୍ଞାନର ସଂରକ୍ଷକ। ପ୍ରାୟ ୫୩ଟି କାରିଗର ପରିବାର / ପ୍ରାୟ ୮୦ ଜଣ କାରିଗର ଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି।

ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟ

ପ୍ରାୟ ୭ ଜଣ ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛନ୍ତି। ଡିଜାଇନ୍, ସୂକ୍ଷ୍ମତା, ଶେଷ କାମ ଓ ଗୁଣବତ୍ତାରେ ଦକ୍ଷ। ବିଶେଷଜ୍ଞ ଜ୍ଞାନର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂରକ୍ଷକ।

ସମୁଦାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

୧୨ଟି SHG, ଗ୍ରାମ କମିଟି, ବୟସ୍କମାନେ, ମହିଳା, ଯୁବକ-ଯୁବତୀ ଓ ଚାଷୀ ଗୋଷ୍ଠୀ। DKDA ଓ ସରକାରୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସହିତ ବର୍ତ୍ତମାନର ସମ୍ପର୍କ।

ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରିଚୟ

ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍ କେବଳ ଏକ ଉତ୍ପାଦ ନୁହେଁ

ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍ / କାପଡ଼ଗଣ୍ଡା ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ପରିଚୟ ସହିତ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ — ଏହା ପାରମ୍ପରିକ ଭାବେ ହାତରେ ତିଆରି ଓ ସୁଇକାମ କରାଯାଏ, ଏବଂ ମୁଖ୍ୟତଃ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ଓ ଶ୍ରମ ଦ୍ୱାରା ଏହି ପରମ୍ପରା ଜୀବନ୍ତ ରହିଛି।

1 ସାଂସ୍କୃତିକ ଅର୍ଥ

ନକ୍ସା ଓ ରଙ୍ଗରେ ସାଂସ୍କୃତିକ ଅର୍ଥ ନିହିତ ଅଛି। ଡିଜାଇନ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ପାହାଡ଼, ଜଙ୍ଗଲ ଓ ପ୍ରକୃତି ସହିତ ସମୁଦାୟର ସମ୍ପର୍କକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ। ଏହି କାରିଗରୀ ପିଢ଼ିରୁ ପିଢ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରତୀକ।

2 ଭୌଗୋଳିକ ସୂଚକ

କାପଡ଼ଗଣ୍ଡା ବର୍ତ୍ତମାନ ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ GI ଉତ୍ପାଦ, ଯାହା ରାୟଗଡ଼ାର କୁର୍ଲିସ୍ଥିତ ନିୟମଗିରି ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ତନ୍ତୁବାୟ ସଂଘ ସହିତ ସମ୍ପର୍କିତ।

3 ଆଜିର ଖାମ୍ବେସୀରେ

ପ୍ରାୟ ୭ ଜଣ ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛନ୍ତି। ବୁଣାକାମ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଏକ ଜୀବନ୍ତ କୌଶଳ। ଏହି କାରିଗରୀର ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଜୀବିକାଗତ ଉଭୟ ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି।

ଏହି ଶାଲ୍ କେବଳ ଏକ ଡିଜାଇନ୍ ନୁହେଁ; ଏହା ପରିଚୟ, ସ୍ମୃତି ଓ ଭୂଦୃଶ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପର୍କକୁ ବହନ କରେ।

ସ୍କିଲ୍ସ / SKILLS କୌଶଳ

Skills That Live in the Village

From Land to Loom — Locally Developed Capabilities

ଅନୁଭବରୁ ଜମି ରୁ ତନ୍ତ୍ର — ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ବିକଶିତ କ୍ଷମତା

These are not external inputs brought into the village. They are capabilities developed and held within the community across generations.

ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଅଛନ୍ତି ନାହିଁ ବାହ୍ୟ ମିଳିଥିବା ବା ଇନ୍ପୁଟ୍ ରୁ ଆଣାଯାଏ ଗାଁକୁ ଆଣାଯାଏ ଗାଁରେ। ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଛନ୍ତି ବିକଶିତ କ୍ଷମତା ଏବଂ ସମୁଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ବିଭିନ୍ନ ପରିବାରରେ ପିଢ଼ି ପରେ ପିଢ଼ି।

Pineapple cultivation
ଅନାରସ ଚାଷ

Held by Farmers
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ଚାଷୀ

Mixed hill cultivation
ମିଶ୍ରିତ ପାହାଡ଼ ଚାଷ

Held by Farming households
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ଚାଷ କରୁଥିବା ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ

Turmeric, ginger & pepper cultivation
ହଳଦୀ, ଅଦା ଓ ଗୋଲମରିଚ ଚାଷ

Held by Farmers
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ଚାଷୀ

Harvesting & handling
ଅମଳ ଓ ପରିଚାଳନା

Held by Pineapple growers
ଧାରଣ କରନ୍ତି ଅନାରସ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ

Traditional embroidery
ପାରମ୍ପରିକ ସୂଚୀକାମ

Held by Women artisans
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ମହିଳା କାରିଗର

Shawl design & pattern
ଶାଲ୍ ଡିଜାଇନ୍ ଓ ନକ୍ସା

Held by Master weavers
ଧାରଣ ଦକ୍ଷ ବୁଣାକାର

Fine handwork & finishing
ସୂକ୍ଷ୍ମ ହସ୍ତକାମ ଓ ଶେଷ କାମ

Held by Experienced artisans
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଜ୍ଞ କାରିଗର

Community organisation
ସମୁଦାୟ ସଂଗଠନ

Held by SHGs & village committee
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା SHG ଓ ଗାଁ ସଙ୍ଗଠନ ଦ୍ୱାରା

Ecological knowledge
ପରିବେଶୀୟ ଜ୍ଞାନ

Held by Community elders & farmers
ଧାରଣ ଦ୍ୱାରା ସମୁଦାୟ ବରିଷ୍ଠ ଓ ଚାଷୀ ମାନେ

Made with GAMA

ଜୀବିକା

ଅନାରସର କାହାଣୀ

ସମୁଦାୟ ଗଢ଼ିଥିବା ଅର୍ଥନୀତି

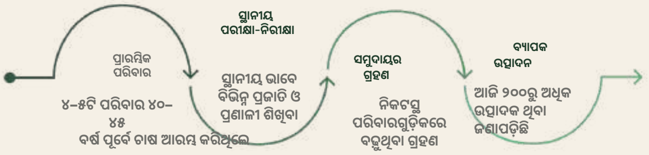

ଯାହା ଅଛି

- ସୁଦୃଢ଼ ସ୍ଥାନୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ଜ୍ଞାନ
- ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟବସାୟୀ ସମ୍ପର୍କ
- ଗାଁ ବାହାରର ବଜାର
- ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଜାତି ଓ ଚାଷ ପ୍ରଣାଳୀ

ଯାହା ଅନୁପସ୍ଥିତ

- ସଂଗ୍ରହ ଓ ଭଣ୍ଡାରଣ
- ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି
- ମୂଲ୍ୟରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା
- ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଦରକଷାକଷି କ୍ଷମତା

ଅନାରସ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୀଘ୍ର ନଷ୍ଟଶୀଳ; ପ୍ରାୟ ୩–୬ ଦିନର ଅତ୍ୟଳ୍ପ ବିକ୍ରୟଯୋଗ୍ୟ ସମୟ ଥିବାରୁ ଶୀଘ୍ର ବିକ୍ରି କରିବାର ଚାପ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ।

କାରିଗରୀ

ଶାଲ୍‌ର କାହାଣୀ

ଆର୍ଥିକ ପରିବର୍ତ୍ତନର ସମ୍ମୁଖୀନ ଏକ ସାଂସ୍କୃତିକ କୌଶଳ

1 ପୂର୍ବରୁ
ମୂଳ କପଡ଼ା ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ଉତ୍ପାଦିତ କିମ୍ବା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଉଥିବା ଜଣାପଡ଼େ। ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ପାଦନ ଶୃଙ୍ଖଳା ସମୁଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଭିତ୍ତିସ୍ଥ ଥିଲା।

2 ଆଜି
ମୂଳ କପଡ଼ାର ଅଧିକାଂଶ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଆସେ। ସୂତା ସୋନପୁର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରୁ ଆସେ। ଏହାକୁ ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍‌ରେ ପରିଣତ କରିବାର ବିଶେଷ କୌଶଳ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ରହିଛି।

3 ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ
କଞ୍ଚାମାଲ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା। ଶ୍ରମ-ନିର୍ଭର ଉତ୍ପାଦନ। ମହିଳାମାନଙ୍କ କାମକୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଯଥୋଚିତ ମୂଲ୍ୟ ମିଳୁନାହିଁ। ତନ୍ତୁବାୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଖି / ଦୃଷ୍ଟି ଉପରେ ଚାପ ଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି। ଉନ୍ନତ ଜ୍ଞାନ ଅଳ୍ପ ସଂଖ୍ୟକ ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ — ଏହି ଜ୍ଞାନକୁ ଯୁବ କାରିଗରମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ ଭାବେ ପହଞ୍ଚାଇବା ଆବଶ୍ୟକ।

ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ବାହାରକୁ ସରିଯାଇଛି, କିନ୍ତୁ ସାଂସ୍କୃତିକ ଜ୍ଞାନ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଖାମ୍ବେସିରେ ଗଭୀର ଭାବେ ମୂଳବଦ୍ଧ ରହିଛି।

ସମ୍ପଦ ମାନଚିତ୍ର

ଖାମ୍ବେସିର ସମ୍ପଦ ମାନଚିତ୍ର
ଗାଁରେ ଆବଶ୍ୟକ ମୌଳିକ ଭିତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ରହିଛି

ଭୂଦୃଶ୍ୟ
ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ • ଜଙ୍ଗଲ • ଜଳ • ପାହାଡ଼ିଆ କୃଷି

ଉତ୍ପାଦନ
ଅନାରସ • ହଳଦୀ • ଅଦା • ଗୋଲମରିଚ • ମିଶ୍ରିତ ଫସଲ

ଲୋକ ଓ କୌଶଳ
ଚାଷୀ • ମହିଳା କାରିଗର • ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟ • ଯୁବକ-ଯୁବତୀ • ବୟସ୍କମାନେ

ସଂସ୍କୃତି
ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍ • ପାରମ୍ପରିକ ଡିଜାଇନ୍ • ରଙ୍ଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ • ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟ

ସାମୂହିକ କ୍ଷମତା
୧୨ଟି SHG • ଗ୍ରାମ କମିଟି • ସମୁଦାୟ ନେତୃତ୍ୱ

ସଂସ୍ଥାଗତ ସମ୍ପର୍କ
DKDA • ସରକାରୀ ସମ୍ପର୍କ • ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ / ଅଭିଜ୍ଞତା ହାସଲ

ଖାମ୍ବେସୀର କାହାଣୀ

ନିଜର ପରିଚୟ ହରାଇନଥାଇ ଅନୁକୂଳିତ ହୋଇଥିବା ଏକ ସମୁଦାୟ
ପୋଡୁ ଓ ଜୀବିକାନିର୍ବାହମୁଖୀ ଜୀବିକାରୁ
ଅନାରସ + ବିବିଧୀକୃତ କୃଷି + ପାରମ୍ପରିକ କାରିଗରୀ ଦିଗରେ
ଡଙ୍ଗରିଆ ଜ୍ଞାନ, ସଂସ୍କୃତି, କୌଶଳ ଓ ନିୟମଗିରି ସହିତ ସମ୍ପର୍କକୁ ବଜାୟ ରଖି

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ

ଉତ୍ପାଦନ ଓ କୌଶଳ ବଜାର ସହିତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯୋଡୁଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଠାରୁ ଅଧିକ ଦ୍ରୁତ ଭାବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି। ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ କେବଳ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ନୁହେଁ।

ଉତ୍ପାଦନ କରନ୍ତୁ → ସଂଗଠିତ କରନ୍ତୁ → ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼ାନ୍ତୁ → ଦରକଷାକଷି କରନ୍ତୁ → ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ନିଜ ପାଖରେ ରଖନ୍ତୁ

ଖାମ୍ବେସିର ସମସ୍ୟା ସମ୍ପଦର ଅଭାବ ନୁହେଁ, ବରଂ ଥିବା ସମ୍ପଦକୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ, ସୁରକ୍ଷା ଓ ସାମୂହିକ ସ୍ୱରରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ସୀମିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବା।

ଖାମ୍ବେସିରେ ଭୂଦୃଶ୍ୟ କେବଳ ଗାଁ ଜୀବନର ପୃଷ୍ଠଭୂମି ନୁହେଁ — ଏହା ଲୋକମାନେ କିପରି ଚାଷ କରନ୍ତି, ରୋଜଗାର କରନ୍ତି, ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ଓ ଜୀବନଯାପନ କରନ୍ତି, ତାହାକୁ ଗଢ଼ିଥାଏ।

ସମସ୍ୟା ମାନଚିତ୍ର

ଖାମ୍ବେସୀ ଜୀବିକା ନିରୂପଣ

ଉତ୍ପାଦନ, ସାଂସ୍କୃତିକ ମୂଲ୍ୟ ଓ ପରିବାର ଆୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆଠଟି ବାଧା।

ସାରାଂଶ

ବାଧା ମାନଚିତ୍ର

ଆଠଟି ସମସ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ର

ଉତ୍ପାଦନ, ସାଂସ୍କୃତିକ ମୂଲ୍ୟ ଓ ପରିବାର ଆୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଆଠଟି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବାଧା ଖାମ୍ବେସିର ଜୀବିକାକୁ ସୀମିତ କରୁଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମସ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ର ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆହୁରି ଜଟିଳ କରୁଛି, ତେଣୁ ବ୍ୟାପକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମାଧାନ ନକରି କେବଳ ଅଲଗା ଅଲଗା ସୁଧାର କରିବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ।

ସମସ୍ୟା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ

ଜମି ଓ ମୌଳିକ ସମ୍ପଦ · ଅନାରସର ଶୀଘ୍ର ନଷ୍ଟଶୀଳତା · ଭଣ୍ଡାରଣ ଓ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା · ଦୁର୍ବଳ ଉତ୍ପାଦକ ସାମୂହିକତା · ମୂଲ୍ୟ ଓ ପେମେଣ୍ଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା · ସୀମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ / ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି · ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍‌ର ବାଧା · ସଂସ୍ଥାଗତ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଅଭାବ

ଅନାରସ

ସୁଦୃଢ଼ ଉତ୍ପାଦନ, ଦୁର୍ବଳ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

ସମସ୍ୟା ଉତ୍ପାଦନରେ ନୁହେଁ — ଫଳ ଉତ୍ପାଦିତ ହେବା ପରେ କ'ଣ ଘଟେ, ସେଥିରେ ରହିଛି।

ଉତ୍ପାଦନର ଭିତ୍ତି

ଚାଷୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଦଶକ ଦଶକର ଚାଷ ଜ୍ଞାନ ରହିଛି। ଅନାରସ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ୨୦୦ରୁ ଅଧିକ ପରିବାର ଏକ ସୁଦୃଢ଼ ଉତ୍ପାଦନ ଭିତ୍ତି ଗଢ଼ିଛନ୍ତି, ଯାହା ନେଇ ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ।

ଶୀଘ୍ର ନଷ୍ଟଶୀଳତାର ସମସ୍ୟା

ଅନାରସ ପ୍ରାୟ ୩–୬ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିଁ ବିକ୍ରୟଯୋଗ୍ୟ ରହେ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି। ବର୍ଷା ଶୀଘ୍ର ନଷ୍ଟ ହେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବଢ଼ାଇପାରେ। ଚାଷୀମାନେ ଭଲ ଦର ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରୁନାହାନ୍ତି ଏବଂ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କମ୍ ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ପଡୁଛି।

ଭଣ୍ଡାରଣର ଅଭାବ

ଗାଁ ସ୍ତରରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭଣ୍ଡାରଣ କିମ୍ବା ଶୀତଳ ଭଣ୍ଡାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି। ଚାଟିକଣାରେ ଥିବା DKDA ସୁବିଧାର ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଏହାର କ୍ଷମତା, ପହଞ୍ଚ, ମାଲିକାନା ଓ ବ୍ୟବହାର ସ୍ପଷ୍ଟ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହାର ସତ୍ୟାପନ ଆବଶ୍ୟକ।

সম্পদ মানচিত্র

ଖାମ୍ବେସିର ସମ୍ପଦ ମାନଚିତ୍ର
ଗାଁରେ ଆବଶ୍ୟକ ମୌଳିକ ଭିତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ରହିଛି

ଭୂଦୃଶ୍ୟ
ନିୟମଗିରି ପାହାଡ଼ • ଜଙ୍ଗଲ • ଜଳ • ପାହାଡ଼ିଆ କୃଷି

ଉତ୍ପାଦନ
ଅନାରସ • ହଳଦୀ • ଅଦା • ଗୋଲମରିଚ • ମିଶ୍ରିତ ଫସଲ

ଲୋକ ଓ କୌଶଳ
ଚାଷୀ • ମହିଳା କାରିଗର • ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟ • ଯୁବକ-ଯୁବତୀ • ବୟସ୍କମାନେ

ସଂସ୍କୃତି
ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍ • ପାରମ୍ପରିକ ଡିଜାଇନ୍ • ରଙ୍ଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ • ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟ

ସାମୂହିକ କ୍ଷମତା
୧୨ଟି SHG • ଗ୍ରାମ କମିଟି • ସମୁଦାୟ ନେତୃତ୍ୱ

ସଂସ୍ଥାଗତ ସମ୍ପର୍କ
DKDA • ସରକାରୀ ସମ୍ପର୍କ • ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ / ଅଭିଜ୍ଞତା ହାସଲ

ଅନାରସ ମୂଲ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା

ମୂଲ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ହାରାଇଯାଏ

ବାଧାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବ ସଂଚିତ ହୁଏ — ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁର୍ବଳ ସଂଯୋଗ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଶେଷ ପ୍ରାପ୍ତିକୁ କମାଇ ଦିଏ।

ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ସମାନ ଭାବେ ଅମଳ, ସାମୂହିକ ସଂଗ୍ରହ, ଭଣ୍ଡାରଣ, ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଓ ବିପଣନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିକଶିତ ହୋଇନାହିଁ। ଫଳସ୍ୱରୂପ, ସମୁଦାୟ ଅନାରସ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରୁଛି, କିନ୍ତୁ ଏହା କେବେ, କେଉଁଠାରେ, କିପରି କିମ୍ବା କେତେ ଦରରେ ବିକ୍ରି ହେବ ତାହା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିପାରୁନାହିଁ।

1
ଦୁର୍ବଳ ସାମୂହିକ ସଂଗ୍ରହ
ସୁଦୃଢ଼ ଅନାରସ ଉତ୍ପାଦକ ଗୋଷ୍ଠୀ କିମ୍ବା FPO ନାହିଁ। ଚାଷୀମାନେ ପୃଥକ ଭାବେ ବିକ୍ରି କରନ୍ତି, ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କାରବାରରେ ଦରକଷାକଷି କ୍ଷମତା ଖଣ୍ଡିତ ହୁଏ।

2
ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅଭାବ
ମୂଲ୍ୟ, ମାନ ଓ ଚାହିଦା ସମ୍ପର୍କରେ ସୀମିତ ସୂଚନା ରହିଛି। ବଜାର ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଦର ଦେଉଛି ତାହା ଜାଣିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ୱଚ୍ଛ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ।

3
ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା
ଶୀଘ୍ର ବିକ୍ରି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା କ୍ରେତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଶକ୍ତିର ସନ୍ତୁଳନକୁ ଝୁକାଇ ଦିଏ। ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ କ୍ରୟ ସମୟରେ ପ୍ରାୟ ୫୦% ଟଙ୍କା ଦିଅନ୍ତି; ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା କାରବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ପରେ ଦିଆଯାଏ।

4
ଶ୍ରମ ଓ ଲାଭାଂଶ ଉପରେ ଚାପ
ପ୍ରତି ଫଳ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ₹୨–₹୫ ସଂଗ୍ରହ ଓ ପରିବହନ ଶ୍ରମ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ହିଁ କମ୍ ଥିବା ଲାଭାଂଶକୁ ଆହୁରି କମାଇ ଦିଏ। ଅତିରିକ୍ତ ଉତ୍ପାଦ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ।

ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍

ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ପଦ, ଦୁର୍ବଳ ଉତ୍ପାଦନ ପରିବେଶ

ଚାହିଦା ରହିଛି। ସମସ୍ୟା ହେଉଛି ମହିଳା କାରିଗରମାନେ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ମୂଲ୍ୟର ଅଧିକ ଅଂଶ ନିଜ ପାଖରେ ରଖିପାରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷମ କରିବା।

1 **କଞ୍ଚାମାଲର ଅନିଶ୍ଚିତତା**

ମୂଳ କପଡ଼ା ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଏବଂ ସୂତା ସୋନପୁର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ। ଯୋଗାଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅସ୍ଥିରତାକୁ ବଢ଼ାଇଥାଏ।

2 **ଶ୍ରମର ଅଧିକ ଚାପ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଝୁମ୍ପ**

ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ଏକ ସାଧାରଣ ଶାଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ପ୍ରାୟ ୪୫ ଦିନ ଏବଂ ଏକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶାଲ୍ ପାଇଁ ୫–୬ ମାସ ସମୟ ଲାଗେ। ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଧରି ବୁଣିବା ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଆଖିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ। ମହିଳାମାନଙ୍କ ଶ୍ରମକୁ ପ୍ରାୟତଃ ଖଣ୍ଡକାଳୀନ କିମ୍ବା ଅବସର ବିନୋଦ କାମ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଏ, ଯାହା ଏଥିରେ ଥିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଆର୍ଥିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ଯୋଗଦାନକୁ ଲୁଚାଇ ଦିଏ।

3 **କୌଶଳ, ସାମୂହିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଡିଜାଇନ୍ ସୁରକ୍ଷା**

ପ୍ରାୟ ୭ ଜଣ ଦକ୍ଷ ତନ୍ତୁବାୟଙ୍କ ପାଖରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଉନ୍ନତ କୌଶଳ ରହିଛି, ତେଣୁ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଭାବେ କୌଶଳ ହସ୍ତାନ୍ତର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି। ସଂଗ୍ରହ, ଖର୍ଚ୍ଚ ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଗୁଣବତ୍ତା, ବ୍ରାଣ୍ଡିଂ, ମୂଲ୍ୟ ଦରକଷାକଷି ଓ ଡିଜାଇନ୍ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ ସାମୂହିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆବଶ୍ୟକ। ପୂର୍ବରୁ ଡିଜାଇନ୍ ନକଲ ହେବାର ଚିନ୍ତା ଥିବାରୁ ସମୁଦାୟର ମାଲିକାନା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଗୁରୁତ୍ୱ ବଢ଼ୁଛି।

ମୁଖ୍ୟ କଥା

ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍‌ର ଚାହିଦା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି, କିନ୍ତୁ ଏହି ମୂଲ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଏହାର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଂଶ ନିଜ ପାଖରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁଦୃଢ଼ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ।

ସାମୂହିକ ସଂଗଠନ

ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ବାଧା

1 **ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉତ୍ପାଦକ**
ଚାଷୀ ଓ କାରିଗରମାନେ ସାମୂହିକ ସମନ୍ୱୟ କିମ୍ବା ଅଂଶୀଦାରୀ ସୂଚନା ବିନା ଏକାକୀ ଦରକଷାକଷି କରନ୍ତି।

2 **ଦୁର୍ବଳ ଦରକଷାକଷି**
ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଦରକଷାକଷିରୁ ଦୁର୍ବଳ ଫଳାଫଳ ମିଳେ। ସର୍ତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ମୂଲ୍ୟ ଚାପକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କିମ୍ବା ଭିତ୍ତିଭୂମିରେ ପହଞ୍ଚ ପାଇଁ ଏକତ୍ରିତ ସ୍ୱର ନାହିଁ।

3 **କମ୍ ମୂଲ୍ୟ ଧାରଣ**
ଖଣ୍ଡିତ ସଂସ୍ଥାଗତ ସ୍ୱରର ଅର୍ଥ ହେଉଛି କମ୍ ପ୍ରାପ୍ତି, ଯୋଜନାର ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ଏବଂ ଜୀବିକାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଗଢ଼ିବାରେ ସୀମିତ କ୍ଷମତା।

ଯାହା ଅଛି ତାହା ଉପରେ ଗଢ଼ନ୍ତୁ
ଖାମ୍ବେସିରେ ଚାଷୀ, କାରିଗର, ୧୨ଟି SHG ଓ ଏକ ଗ୍ରାମ କମିଟି ରହିଛି। ଏଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଆରମ୍ଭିକ ଭିତ୍ତି — କିନ୍ତୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁଦୃଢ଼ ଜୀବିକା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନାହାନ୍ତି।

ମୁଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

- ସମାନାନ୍ତର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ ନାହିଁ — ଥିବା ୧୨ଟି SHG ଓ ଗ୍ରାମ କମିଟି ଉପରେ ହିଁ ଗଢ଼ନ୍ତୁ।
-
-

ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ଓ ସୂଚନାଗତ ଅଭାବ

ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବାଧା ଓ ଅଦୃଶ୍ୟ ବଟଲନେକ୍

ସଂସ୍ଥାଗତ ସ୍ୱର ଓ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ ସହାୟତା

କୃଷକମାନେ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ନିଜମାନଙ୍କର 'କୌଣସି ସ୍ୱର ନାହିଁ' ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି; ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସବୁବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟରୂପେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ। DKDAର ସହାୟତା ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଏହାକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନଯୋଗ୍ୟ, ନିୟମିତ, ମାପଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ବ୍ୟାପକ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାଧାନର ଦାୟିତ୍ୱ କୌଣସି ଏକକ ସଂସ୍ଥା ନେଇନାହିଁ।

ଦୁର୍ବଳ ସମନ୍ୱୟ

କୃଷକ, ଉତ୍ପାଦକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ବ୍ୟବସାୟୀ, ସରକାରୀ ବିଭାଗ, କ୍ରେତା ଏବଂ ହସ୍ତଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ ଭାବେ ପୃଥକ ପୃଥକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି। ଯୋଜନାରେ ପ୍ରବେଶ ଅଧିକାର ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବେ ପ୍ରକୃତ ସୁବିଧାରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ; ଯୋଗ୍ୟତା, ଦାୟୀ ସଂସ୍ଥା, ଦଲିଲପତ୍ର, ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦାୟିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ସମୁଦାୟକୁ ସ୍ପଷ୍ଟତା ଆବଶ୍ୟକ।

ସୂଚନାର ଅଭାବ

ସମୟୋପଯୋଗୀ ସୂଚନା ବିନା, ଉତ୍ପାଦକମାନେ ଦୃଢ଼ ବଜାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ। ଅନାରସ ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନର ଦର, କ୍ରେତା, ଗ୍ରେଡିଂ ଏବଂ ଦେୟ ନିୟମ ଆବଶ୍ୟକ। ଶାଲ୍ କାରିଗରମାନଙ୍କୁ କ୍ରେତା ବର୍ଗ, ଡିଜାଇନ ପସନ୍ଦ, ଖର୍ଚ୍ଚ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏବଂ ବଜାରରେ ସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିଷୟରେ ସୂଚନା ଆବଶ୍ୟକ। ସୂଚନାର ଅଭାବ → ଦୁର୍ବଳ ନିଷ୍ପତ୍ତି → ଦୁର୍ବଳ ଦରକସାକସି କ୍ଷମତା → କମ୍ ମୂଲ୍ୟ ଆହରଣ।

> **ସମୟୋପଯୋଗୀ ସୂଚନା ବିନା, ଉତ୍ପାଦକମାନେ ଦୃଢ଼ ବଜାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ — ସୂଚନାର ଅଭାବ ଏକ ଅଦୃଶ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବାଧା, ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଆହୁରି ଜଟିଳ କରେ।**

ମୁଖ୍ୟ କାହାଣୀ

ଖାମ୍ବେସୀ: ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସମ୍ପଦ, ଦୁର୍ବଳ ସଂଯୋଗ

ସମୁଦାୟରେ ସମ୍ପଦ ଅଛି

ଜମି · ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ · ଅନାରସ ଚାଷ · ଦକ୍ଷ ମହିଳା ବୁଣାକାର · ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିଚୟ (ଡଙ୍ଗରିଆ ଶାଲ୍) · ୧୨ଟି ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ · ଗ୍ରାମ କମିଟି

ଯାହାର ଅଧିକ ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ

ଜଳ — ପାନୀୟ ଜଳର ଉପଲବ୍ଧତା, ଜଳସେଚନ, ଜଳ ଉତ୍ସ, ଋତୁକାଳୀନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ
ଜଳ ଚାପ ବିଷୟରେ ଏହି ନିଦାନରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ। କ୍ଷେତ୍ରସ୍ତରୀୟ ପ୍ରମାଣ ଆଧାରରେ ତଥ୍ୟ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ; ଅନୁମାନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
ପ୍ରବାସନ — ଏହା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇନାହିଁ। ଯଦି କ୍ଷେତ୍ରସ୍ତରୀୟ ଆଲୋଚନାରେ
ଋତୁକାଳୀନ ପ୍ରବାସନର ପ୍ରମାଣ ମିଳେ, ତେବେ ଜୀବିକାର ଅଭାବ, ଋତୁକାଳୀନ ଆୟ, ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ପ୍ରବାସନ ଏବଂ ଯୁବମାନଙ୍କର ଆକାଂକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରନ୍ତୁ। 'ଅଧିକ ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ବିଷୟ' ଭାବେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ।

କିନ୍ତୁ ବଟଲନେକ୍ ଓ ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସମ୍ମୁଖୀନ

ବଟଲନେକ୍: ଜମି ସୀମାବଦ୍ଧତା · ଭୂପୃଷ୍ଠ · ଶୀଘ୍ର ନଷ୍ଟଶୀଳତା · କଚ୍ଚାମାଲର ଅନିଶ୍ଚିତତା · ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଜୋଖିମ · ସୂଚନାର ଅଭାବ
ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା: ସାମୂହିକ ସଂଗଠନ · ସଂରକ୍ଷଣ · ପରିବହନ · ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ · ସଂସ୍ଥାଗତ ସଂଯୋଗ · ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ
ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବାଧା: ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ ସହାୟତା · ଦୁର୍ବଳ ସ୍ୱର · ଦୁର୍ବଳ ସମନ୍ୱୟ · ବିଳମ୍ବିତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା
ଫଳାଫଳ: କୃଷକମାନଙ୍କର କମ୍ / ଅନିଶ୍ଚିତ ଆୟ · ମହିଳାମାନଙ୍କର ଶ୍ରମର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନ · ସୀମିତ ଜୀବିକା ସୁରକ୍ଷା

ଖାମ୍ବେସୀର ସମ୍ପଦର ଅଭାବ ନାହିଁ। ଖାମ୍ବେସୀର ସମ୍ପଦକୁ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ଯୋଡ଼ିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଅଛି। ସମୁଦାୟ ପାଖରେ ଯାହା ଅଛି ତାହାକୁ ବଦଳାଇବା ନୁହେଁ — ବରଂ ଏମିତି ସଂଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା, ଯାହା ମାଧ୍ୟମରେ ସମୁଦାୟ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି, ଆଲୋଚନା ଏବଂ ନିଜ ପାଖରେ ରଖିପାରିବ।

সারাংশ

ଗାର୍ଗଟୋଲି ଏକ ନଜରରେ

ସମୁଦାୟ ଓ ସ୍ଥାନ

ଡଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ ସମୁଦାୟ | କୁର୍ଲି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ | ବିଷମ କଟକ ବ୍ଲକ୍ | ରାୟଗଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା | ୬୮ଟି ପରିବାର | ୩୪୫ ଜଣ ଲୋକ

ଜୀବିକା ଓ ଶିଶୁମାନେ

କୃଷି • ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ • ଅନାରସ • ମଜୁରି ଶ୍ରମ। ୬ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ୩୬ ଜଣ ଶିଶୁ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ିରେ ନାମଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି। ଘରୋଇ ଖାଦ୍ୟ ପରିଚାଳନା, ଶିଶୁ ଯତ୍ନ, କୃଷି ଏବଂ ପୋଷଣ ପ୍ରଥାରେ ମହିଳାମାନେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଭୂମିକା ନିଭାନ୍ତି — ପ୍ରାଥମିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହର ୧୫ ଜଣ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୨ ଜଣ ମହିଳା ଥିଲେ।

ବୃହତ୍ତର କାହାଣୀ

ଗାର୍ଗଟୋଲିର ପାହାଡ଼ିଆ ଅବସ୍ଥାନର ପ୍ରଭାବ: ଖାଦ୍ୟ → ଜୀବିକା → ବଜାର → ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ → ପିଡିଏସ୍ → ସରକାରୀ ଅଧିକାର। ସମ୍ପଦ ଥିବା ଏକ ଗାଁ — କିନ୍ତୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକରେ ଅସମାନ ପ୍ରବେଶ।

ଭୂଦୃଶ୍ୟ ଓ ଜୀବିକା

ପାହାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ଗଢ଼ିଥାଏ

ଚାଷ କରନ୍ତୁ

ସ୍ଥାନୀୟ ଭୂଦୃଶ୍ୟ ସହିତ ଖାପ ଖାଇଥିବା କୃଷି ଓ ଉଦ୍ୟାନଚାଷ। ଅନାରସ ଅର୍ଥନୀତିରେ ପ୍ରବେଶ କରିଛି — କିନ୍ତୁ ଉତ୍ପାଦନ ଅନୁପାତିକ ଆୟରେ ପରିଣତ ହୋଇନାହିଁ।

ସେବାରେ ପ୍ରବେଶ

ପିଏଚସି ପ୍ରାୟ ୨ କି.ମି. ଦୂରରେ, କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧତା ସୀମିତ। ସିଏଚସି ପ୍ରାୟ ୧୫ କି.ମି. ଦୂରରେ। ଦୂରତା ଓ ଭୂପୃଷ୍ଠ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପିଡିଏସ୍ ଏବଂ ସରକାରୀ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ରେଫରାଲ୍ ଓ ପରିବହନରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ବଟଲନେକ୍

ଜୀବିକା ଓ ପରିବେଶୀୟ ଜ୍ଞାନକୁ ଧାରଣ କରୁଥିବା ସେହି ଭୂଗୋଳ ମଧ୍ୟ ବଜାର, ସେବା ଏବଂ ସୁଯୋଗ ପାଇବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ାଇଥାଏ — ଏହା ଏକ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ଗଠନାତ୍ମକ କାରକ।

ସମ୍ବଳ

ଗାର୍ତୋଲିର ସମ୍ପଦ ମାନଚିତ୍ର

ଗାଁରେ ଆବଶ୍ୟକ ମୌଳିକ ଭିତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ରହିଛି

ଜମି ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ
କୃଷି • ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ • ଉଦ୍ୟାନଚାଷ • ଅନାରସ • ସ୍ଥାନୀୟ ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ପଦ

ଲୋକ ଓ ଜ୍ଞାନ
କୃଷି ଜ୍ଞାନ • ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ • ଶିଶୁ ଯତ୍ନ ପ୍ରଥା • ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବେଶୀୟ ଜ୍ଞାନ

ପରିବାରର ପୋଷଣ ସମ୍ପଦ
୧୫ ଜଣ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୪ ଜଣ ଜନ୍ମ ପରେ ଶୀଘ୍ର ସ୍ତନ୍ୟପାନ କରାଇଥିବା କହିଛନ୍ତି। ଛଅ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ମାତୃଦୁଗ୍ଧପାନ। ୧୫ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୫ଟିରେ ରୋଷେଇ ବଗିଚା ଅଛି।

ସମୁଦାୟ ମଞ୍ଚ
୩୬ ଜଣ ଶିଶୁ ନାମଭର୍ତ୍ତି ଥିବା ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି — ବୃଦ୍ଧି ନିରୀକ୍ଷଣ, ପରାମର୍ଶ, ପୋଷଣ ସହାୟତା, ରେଫରାଲ୍ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣ ପାଇଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମଞ୍ଚ।

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସବୁକିଛି ବାହାରୁ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନୁହେଁ — ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା, ପରସ୍ପର ସଂଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ବ୍ୟାପକ କରିବା।

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକ

ଅନେକ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ, ଗୋଟିଏ ପରସ୍ପର ସଂଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା

1. **ଖାଦ୍ୟ ଓ ପୋଷଣ**
ଋତୁକାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବ। ଚାଉଳକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରିଥିବା ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ। ସୀମିତ ଖାଦ୍ୟ ବିବିଧତା। ଅଣ୍ଡା ଓ ଫଳ କେବଳ କେବେ କେବେ ମିଳେ।

2. **ଜୀବିକା ଓ ଆୟ**
ସ୍ଥାନୀୟ ରୋଜଗାର ସୁଯୋଗ କମ୍। ଅନାରସର ଦରରୁ ମିଳୁଥିବା ଆୟ ଦୁର୍ବଳ। ପରିବାରର କ୍ରୟ କ୍ଷମତା ସୀମିତ।

3. **ଜଳ, ପରିମଳ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା (WASH) ଏବଂ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ**
ସମସ୍ତଙ୍କ ପାନୀୟ ଜଳ ଓ ଘରୋଇ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ନଳକୂପ। ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ପରିବାର ପାଣି ବିଶୋଧନ କରୁଥିବା କିମ୍ବା ଶୌଚାଳୟ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିନାହାନ୍ତି। ଡାକ୍ତରଙ୍କର ସୀମିତ ଉପଲବ୍ଧତା; ରେଫରାଲ୍ ସେବା ପାଇବାରେ କଷ୍ଟ।

4. **ସରକାରୀ ଅଧିକାର**
୫ଟି ପରିବାର ପାଖରେ ରାସନ କାର୍ଡ ନାହିଁ। KYC ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ୬ ଜଣଙ୍କ ପାଖରେ ଆଧାର ନାହିଁ। ପ୍ରାୟ ୨–୩ ଜଣ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁଭଦ୍ରା ସୁବିଧା ପାଉନାହାନ୍ତି।

ସାଧାରଣ ସୂତ୍ର

ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂଗୋଳ → କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ପ୍ରବେଶ → ସୀମିତ ଆୟ + ଋତୁକାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ଅନିରାପତ୍ତା → ଦୁର୍ବଳ ଖାଦ୍ୟ ବିବିଧତା → ଶିଶୁ ପୁଷ୍ଟିହୀନତା

ଶିଶୁ ପୁଷ୍ଟିହୀନତା

ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିବା ୭ ଜଣ ବନାମ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ୧୭ ଜଣ

ଗଭୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ଗାର୍ଟୋଲିର ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ିର ନିୟମିତ ପୋଷଣ ନିରୀକ୍ଷଣରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭାବ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା।
ଗାର୍ଟୋଲିର ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି।

36

ନାମଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ

ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ରରେ ୬ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ବୟସର ଶିଶୁ

୭

ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି ଦ୍ୱାରା ରିପୋର୍ଟ

ନିୟମିତ ରିପୋର୍ଟିଂ ମାଧ୍ୟମରେ ପୁଷ୍ଟିହୀନ ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ

୧୭

ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ଚିହ୍ନଟ

ଗଭୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ପୋଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତାର କାରଣ ଥିବା ଶିଶୁ ଚିହ୍ନଟ ହେଲେ — ୭ ଜଣ ପୁଅ, ୧୦ ଜଣ ଝିଅ

୧୦

ଅତିରିକ୍ତ ଶିଶୁ

ବୟସ ଅନୁସାରେ ୫ ଜଣଙ୍କ ଉଚ୍ଚତା କମ୍; ବୟସ ଅନୁସାରେ ୧୨ ଜଣଙ୍କ ଓଜନ କମ୍

> ଗଭୀର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ୧୭ ଜଣ ଶିଶୁ ଚିହ୍ନଟ ହେଲେ, ଯେତେବେଳେ ନିୟମିତ ରିପୋର୍ଟିଂରେ କେବଳ ୭ ଜଣ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିଲେ କାହିଁକି? ଏହା କେବଳ ସଂଖ୍ୟା ବିଷୟକ ପ୍ରଶ୍ନ ନୁହେଁ — ଏହା ପୋଷଣ ନିରୀକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଷୟକ ପ୍ରଶ୍ନ।

ବଟଲନେକ୍‌ଗୁଡ଼ିକ

ବ୍ୟବସ୍ଥା କେଉଁଠାରେ ଅଟକି ଯାଉଛି?

୧	୨	୩	୪
ଚିହ୍ନଟର ଅଭାବ ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିବା ୭ ଜଣ ବନାମ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ୧୭ ଜଣ। ମାପ, ଶ୍ରେଣୀକରଣ, ରେକର୍ଡ କରିବା, ତଥ୍ୟ ଅଦ୍ୟତନ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅଭାବ।	**ଅଙ୍ଗନୱାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ସହିତ ସଂଯୋଗ** ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ୧୩ ଜଣ ଶିଶୁ ନିୟମିତ ଭାବେ ଆସୁନାହାନ୍ତି — ଯାହା ଫଳରେ ନିରୀକ୍ଷଣ, ପରାମର୍ଶ, ପୋଷଣ ସହାୟତା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣରୁ ସେମାନେ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇପାରନ୍ତି।	**ଖାଦ୍ୟ ଓ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ** ୧୫/୧୫ ସର୍ବେକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିବା ପରିବାର ଋତୁକାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ କରିଛନ୍ତି। ଚାଉଳ ପ୍ରଧାନ; ପ୍ରୋଟିନ୍, ଫଳ ଏବଂ ପନିପରିବା ସୀମିତ।	ଜଳ, ପରିମଳ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସରକାରୀ ଅଧିକାର ଗୋଟିଏ ନଳକୂପ, ଶୌଚାଳୟ ନାହିଁ, ପାଣି ବିଶୋଧନର ରିପୋର୍ଟ ନାହିଁ। ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧତା ସୀମିତ। ରାସନ କାର୍ଡ, ଆଧାର ଏବଂ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ସୁବିଧାର ଅଭାବ ଜାରି ରହିଛି।

ଏହି ନିଦାନ ପୋଷଣ, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା, ଜଳ, ପରିମଳ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା (WASH), ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପିଡିଏସ୍, ଜୀବିକା ଏବଂ ସରକାରୀ ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପରସ୍ପର ସଂଯୁକ୍ତ ବଟଲନେକ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ସମନ୍ୱିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରେ।

ମୂଳ କାରଣ

ଅପପୁଷ୍ଟି କାହିଁକି ଜାରି ରହେ?

1 **ସ୍ତର ୧ — ତତ୍କାଳିକ**
କମ୍ ଓଜନ + ବୟସ ଅନୁସାରେ କମ୍ ଉଚ୍ଚତା + ଦୁର୍ବଳ ଖାଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ + ଅସୁସ୍ଥତା

2 **ସ୍ତର ୨ — ପରିବାର**
ଋତୁକାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବ + ସୀମିତ ଆୟ + କମ୍ ଖାଦ୍ୟ ବିବିଧତା

3 **ସ୍ତର ୩ — ସେବା ପ୍ରଦାନ**
ଦୁର୍ବଳ ବୃଦ୍ଧି ନିରୀକ୍ଷଣ + ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିହ୍ନଟ + ସୀମିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରବେଶ + ପିଡିଏସ୍‌ରେ ବାଧା

4 **ସ୍ତର ୪ — ଗଠନାତ୍ମକ**
ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂଗୋଳ + ଆଦିବାସୀ ପ୍ରାନ୍ତୀକରଣ + ଦୁର୍ବଳ ଭିତ୍ତିଭୂମି + ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ ସେବା ପ୍ରଦାନ

ଅପପୁଷ୍ଟି କେବଳ ଏକାକୀ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ। ଏହା ଏହି ସମସ୍ତ ବିଷୟର ସଂଧିସ୍ଥଳରେ ରହିଛି: ଖାଦ୍ୟ + ଆୟ + ଯତ୍ନ + ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ + ଜଳ, ପରିମଳ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା + ସେବା + ଭୂଗୋଳ

ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

ଗାର୍ଟୋଲିର ଆବଶ୍ୟକତା

ପୃଥକ ପୃଥକ ଯୋଜନାରୁ ଏକତ୍ରିତ ଗ୍ରାମୀଣ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା

୧

ଶିଶୁମାନେ — ଯାଞ୍ଚ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣ

ସମସ୍ତ ୩୬ ଜଣ ଶିଶୁଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ। ୭ ଓ ୧୭ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନ୍ତରର ସମାଧାନ କରନ୍ତୁ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଶିଶୁର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରନ୍ତୁ। ପୁନର୍ବାର ମାପ ନିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।

୨

ଖାଦ୍ୟ ଓ ଖାଦ୍ୟ ବିବିଧତା

ଋତୁକାଳୀନ ଖାଦ୍ୟ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। ରୋଷେଇ ବଗିଚାର ବିସ୍ତାର କରନ୍ତୁ – ୧୫ଟି ପରିବାର ମଧ୍ୟରୁ ୧୦ଟି ପରିବାର ପାଖରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ରୋଷେଇ ବଗିଚା ନାହିଁ। ସ୍ଥାନୀୟ ପନିପରିବା, ଫଳ ଏବଂ ସୁଲଭ ପ୍ରୋଟିନ୍ ଉତ୍ସ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ।

୩

ଜୀବିକା — ଫଳନ ଉନ୍ନତ କରନ୍ତୁ

ଅନାରସ ବଜାରରେ ଉତ୍ତମ ପ୍ରବେଶ, ମୂଲ୍ୟ ସୂଚନା ଏବଂ ସାମୂହିକ ଦରକସାକସି। ଜୀବିକାରୁ ମିଳୁଥିବା ଲାଭକୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ପରିବାରର ପୋଷଣ ସହିତ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ।

୪

ଜଳ, ପରିମଳ ଓ ସ୍ୱଚ୍ଛତା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଅଧିକାର

ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଜଳ, ଜଳ ବିଶୋଧନ ଏବଂ ଶୌଚାଳୟ। ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତା ଓ ରେଫରାଲ୍ ସହାୟତା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ମାମଲାର ସମାଧାନ କରନ୍ତୁ – ରାସନ କାର୍ଡ, ଆଧାର, ସୁଭଦ୍ରା ଏବଂ ପିଡିଏସ୍।

Made with GAMMA

ସମାପନ

ଗାର୍ଟୋଲି

ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସମୁଦାୟ — ଦୁର୍ବଳ ଶେଷ-ମାଇଲ୍ ସଂଯୋଗ

ଗାର୍ଟୋଲି ସମ୍ପଦହୀନ ଗାଁ ନୁହେଁ। ଏଠାରେ ଲୋକ, ଜମି, ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ସଂସ୍ଥା ଅଛି। କିନ୍ତୁ ଏହି ସମ୍ପର୍କଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ: ଖାଦ୍ୟ ସବୁବେଳେ ପୋଷଣରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ; ଉତ୍ପାଦନ ସବୁବେଳେ ଆୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ; ଚିହ୍ନଟ ସବୁବେଳେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ; ସେବା ସବୁବେଳେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚେ ନାହିଁ।

ଅସୁରକ୍ଷିତତାରୁ ସ୍ଥିରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଶୁ ଏବଂ ଅସୁରକ୍ଷିତ ପରିବାରକୁ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ।
ପୋଷଣ, ଜୀବିକା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଜଳ-ପରିମଳ-ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷାକୁ ପରସ୍ପର ସଂଯୋଗ କରନ୍ତୁ। ରୋଷେଇ ବଗିଚା, କୃଷି, ଅନାରସ ଚାଷ ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ସେବାଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରନ୍ତୁ।
ଚିହ୍ନଟ ପରେ ସୁସ୍ଥତା ନିଶ୍ଚିତ ହେବା ପାଇଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତୁ।

ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ଅଧିକାରରୁ ମିଳୁଥିବା ମୂଲ୍ୟକୁ ନିଜ ପାଖରେ ରଖନ୍ତୁ।

> ଗାର୍ଟୋଲିର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ସମ୍ପଦର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ। ଏହା ହେଉଛି ସେହି ବଟଲନେକ୍ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବିଫଳତା, ଯାହା ସମ୍ପଦ ଓ ସାର୍ବଜନୀନ ସେବାଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ପୋଷଣ, ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଜୀବିକା ଏବଂ ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷାରେ ପରିଣତ ହେବାରୁ ବାଧା ଦିଏ। ପ୍ରାଥମିକତା କେବଳ ଅପପୁଷ୍ଟିର ଚିକିତ୍ସା କରିବା ନୁହେଁ — ଶିଶୁକୁ ଘେରି ରହିଥିବା ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଧାରିବା।

ଶିଶୁ → ପରିବାର → ସମୁଦାୟ → ସେବା → ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଘୁଷୁରିପଦର

ଘୁଷୁରିପଦର ଲୋକ, ସ୍ଥାନ, ଜୀବିକା ଓ ପ୍ରବାସନ

କୃଷି, ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ, ମହିଳାମାନଙ୍କର କାମ ଏବଂ ଉନ୍ନତ ଜୀବିକାର ସନ୍ଧାନ ଦ୍ୱାରା ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ଏକ କୁଇ କନ୍ଧ ଗାଁ

ସାରାଂଶ

ଏକ ନଜରରେ

ଲୋକ ଓ ଦାଦନ

କୁଇ କନ୍ଧ ସମୁଦାୟ। ୫୦ଟି ପରିବାର। ୨୨ଟି ପରିବାରରୁ ୨୫ ଜଣ ପ୍ରବାସୀ — କାମ ପାଇଁ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ, କେରଳ, ତାମିଲନାଡୁ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶକୁ ଯାଆନ୍ତି।

ଆର୍ଥିକ ତଫାତ

ସ୍ଥାନୀୟ ମଜୁରି: ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଟଙ୍କା/ଦିନ। ପ୍ରବାସୀ ମଜୁରି: ପ୍ରାୟ ୫୦୦–୭୦୦ ଟଙ୍କା/ଦିନ। ଏହି ମଜୁରି ତଫାତ ପ୍ରବାସନ ପାଇଁ ଏକ ଦୃଢ଼ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ସମୁଦାୟ

ଘୁଷୁରିପଦରର ଲୋକ

ଲୋକମାନେ କେବଳ ପ୍ରବାସୀ ନୁହନ୍ତି — ସେମାନେ କୃଷକ, ଶ୍ରମିକ, ଉତ୍ପାଦକ ଏବଂ ଜ୍ଞାନର ଧାରକ।

କୃଷକମାନେ

କୃଷି ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତିର ଭିତ୍ତି ହୋଇ ରହିଛି। କୃଷକମାନେ ଧାନ, ମିଲେଟ୍, ଡାଲି, ବିରି, କୋଳଥ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ ଚାଷ କରନ୍ତି। ପ୍ରାୟ ୩୮.୯% କୃଷକଙ୍କ ବୟସ ୧୮–୩୫ ବର୍ଷ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି।

ମହିଳାମାନେ

ମହିଳାମାନେ ସକ୍ରିୟ ଆର୍ଥିକ ଭୂମିକା ନିଭାନ୍ତି — କୃଷି, ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ଘରୋଇ ଅର୍ଥନୀତି, ପ୍ରବାସନ ଏବଂ ଟେଲରିଂ/ସିଲେଇ କାମରେ। ସର୍ବଶେଷ କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନରେ ୨୫ ଜଣ ପ୍ରବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୮ ଜଣ ମହିଳା ଥିବା ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି, ଯାହା ମହିଳା ପ୍ରବାସନକୁ ଗାଁର ଜୀବିକା କାହାଣୀର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଂଶ କରିଛି।

ପ୍ରଶ୍ନ

ଯୁବମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସନ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଚିନ୍ତା ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଛି। କେଉଁ ପ୍ରକାରର ସ୍ଥାନୀୟ ସୁଯୋଗ ଯୁବମାନଙ୍କୁ ରହିବାକୁ ପ୍ରେରିତ କରିବ — ଅନ୍ତତଃ ବର୍ଷର କିଛି ସମୟ ପାଇଁ?

ଭୂଦୃଶ୍ୟ ଓ ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନ

ଭୂଦୃଶ୍ୟ ଓ ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନ

ଜମି ଏକ ଭିତ୍ତି ଯୋଗାଏ — କିନ୍ତୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆୟ ନୁହେଁ

ଗାଁଟି ପ୍ରଧାନତଃ ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂଭାଗରେ ଅବସ୍ଥିତ, ଯାହା କୃଷିର ବିସ୍ତାରକୁ ସୀମିତ କରେ, ଫସଲ ଚୟନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ ଏବଂ ଚାଷକୁ ବଡ଼ ପରିମାଣରେ କରିବାକୁ ଅଧିକ କଷ୍ଟସାଧ କରେ। ତଥାପି ଜମି ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମିଶି ସମୁଦାୟକୁ ଧାରଣ କରୁଛି।

1

କୃଷି ଜମି

ପ୍ରାୟ ୩୦ ଏକର ଜମି ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି। ଜମି ମାଲିକାନା ଛୋଟ ଛୋଟ; ପ୍ରାୟ ୧୦ଟି ପରିବାର ପାଖରେ RoR/ପଟ୍ଟା ଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି।

2

ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ

ଜଙ୍ଗଲ ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟ, କନ୍ଦମୂଳ, ଫଳ, ମଞ୍ଜି, ମିଲେଟ୍, ଡାଲି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ ଯୋଗାଇଥାଏ।

3

ସାଧାରଣ ଜମି ଓ ପଶୁଧନ

ପ୍ରାୟ ୧୭ଟି ପରିବାରରେ ଛେଳି ଅଛି। ସମଗ୍ର ଗାଁରେ କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ ସାଧାରଣ। ଗାଈ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଶୁଧନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି।

4

ବିରୋଧାଭାସ

ଗାଁରେ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସମ୍ପଦ ଅଛି — କିନ୍ତୁ ସେହି ସମ୍ପଦରୁ ମିଳୁଥିବା ଆର୍ଥିକ ଫଳାଫଳ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ।

ଇତିହାସ

ଦାଦନର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଇତିହାସ

ଯେତେବେଳେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବିକା ଆଉ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ରହିଲା ନାହିଁ।

୧

୨୦୦୨–୦୩ ପୂର୍ବରୁ

ଗାଁର ଜୀବିକା ପ୍ରଧାନତଃ କୃଷି, ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ, ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ, ପଶୁପାଳନ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ମଜୁରି କାମକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲା।

୨

ପ୍ରାୟ ୨୦୦୨–୦୩

ଦାଦନ ଏକ ଅତିରିକ୍ତ ଜୀବିକା କୌଶଳ ଭାବେ ଉଭବ ହେଲା। ନେଟୱର୍କଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଥମେ ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ, ପରେ କେରଳ, ତାମିଲନାଡୁ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଦିଗରେ ବିସ୍ତାରିତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା।

୩

ଆଜି

ପ୍ରବାସୀମାନେ ପ୍ରଧାନତଃ ଇଟା ଭାଟି, ପ୍ଲାଇଉଡ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାମ ଏବଂ ସିଲେଇ କାମରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତି। ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରବାସୀ ମଜୁରି ପ୍ରାୟ ₹୫୦୦–୬୦୦/ଦିନ।

ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଇତିହାସ ଅଭାବ

ଏହି ନିଦାନରେ ଗାଁର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ବସତିର ଉତ୍ପତ୍ତି, ପାରମ୍ପରିକ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ବିସ୍ତୃତ ସାଂସ୍କୃତିକ ଇତିହାସ ଦଲିଲଭୁକ୍ତ ହୋଇନାହିଁ। ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଏବଂ ସମୁଦାୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ମୌଖିକ ଇତିହାସ ମାଧ୍ୟମରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ବିକଶିତ କରାଯିବା ଉଚିତ।

ଅର୍ଥନୀତି

ଘୁଷୁରିପଦରର ଜୀବିକା ବ୍ୟବସ୍ଥା

୧ — ଗାଁ
କୃଷିଜମି + ଜଙ୍ଗଲ + ପଶୁଧନ + ସ୍ଥାନୀୟ ଶ୍ରମ। ଖାଦ୍ୟ, ଋତୁକାଳୀନ ଆୟ, ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ପରିବାରୀକ ସମ୍ପଦ ଯୋଗାଇଥାଏ।

୨ — ନିକଟସ୍ଥ ବଜାର
ସାହାଡ଼ାରେ ନିକଟତମ ହାଟ — ପ୍ରାୟ ୭ କି.ମି. ଦୂରରେ। ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ତେନ୍ତୁଳି କିଣନ୍ତି। ସାମୂହିକ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ସୀମିତ।

୩ — ବାହାର ଶ୍ରମ ବଜାର
ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ, କେରଳ, ତାମିଲନାଡୁ ଏବଂ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶକୁ ଦାଦନ ଯିବାରୁ ପ୍ରାୟ ₹୫୦୦–୬୦୦/ଦିନ ହାରରେ ଅନେକ ଅଧିକ ନଗଦ ଆୟ ମିଳେ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ଅର୍ଥନୀତି
ଗାଁର ସମ୍ପଦ ଭିତ୍ତି ଯୋଗାଏ। ବାହାର ଶ୍ରମ ବଜାର ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନଗଦ ଫଳାଫଳ ଯୋଗାଏ।

ଦାଦନ କାହିଁକି ଜାରି ରହେ

- ସ୍ଥାନୀୟ ମଜୁରି: ପ୍ରାୟ ₹୨୦୦/ଦିନ
- ପ୍ରବାସୀ ମଜୁରି: ପ୍ରାୟ ₹୫୦୦–୬୦୦/ଦିନ
- ତଫାତ: ବାହାରେ ୨.୫–୩ ଗୁଣ ଅଧିକ ଆୟ

ସମ୍ବଳ

ଘୁଷୁରିପଦରର ସମ୍ବଳ ମାନଚିତ୍ର

ଗାଁଟି ସମ୍ପଦହୀନ ନୁହେଁ। ସୁଯୋଗ ହେଉଛି ଏହି ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ବଦଳାଇବା ନୁହେଁ — ବରଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ତମ ବଜାର, ଦକ୍ଷତା, ସେବା ଏବଂ ଆୟ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରିବା।

ଜମି ଓ କୃଷି

ପ୍ରାୟ ୩୦ ଏକର କୃଷିଜମି। ଧାନ, ମିଲେଟ୍, ଡାଲି, ବିରି, କୋଳଥ ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୃଷି ଜ୍ଞାନ।

ଜଙ୍ଗଲ, ତେନ୍ତୁଳି ଓ ପଶୁଧନ

ଜଙ୍ଗଲରୁ କନ୍ଦମୂଳ, ଫଳ, ମଞ୍ଜି ଏବଂ ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ। ପ୍ରାୟ ୮–୧୦ଟି ତେନ୍ତୁଳି ଗଛରୁ ଆନୁମାନିକ ₹୪୦,୦୦୦–୫୦,୦୦୦ ବାର୍ଷିକ ସମୁଦାୟ-ସଂଯୁକ୍ତ ଆୟ। ପ୍ରାୟ ୧୭ଟି ପରିବାରରେ ଛେଳି; ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପରିବାରରେ କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ।

ଲୋକ ଓ ସାମୂହିକ ସମ୍ପଦ

୨ଟି ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ, ସମୁଦାୟ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ସାମୂହିକ ତେନ୍ତୁଳି ଆୟ ବ୍ୟବହାରର ପୂର୍ବ ଅଭିଜ୍ଞତା। କୃଷକ, ଯୁବ, ମହିଳା, ପ୍ରବାସୀ ଶ୍ରମିକ ଏବଂ ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନଧାରୀ।

> "ଜମି, ଜଙ୍ଗଲ, ପଶୁଧନ, ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ସମୁଦାୟ ସମ୍ପଦ ଥିବା ଏକ ଗାଁ — କିନ୍ତୁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ନିରାପଦ ଏବଂ ଲାଭଜନକ ଜୀବିକାରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ସୁଯୋଗ ସୀମିତ।"

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ

ଅନେକ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ, ଗୋଟିଏ ପରସ୍ପର ସଂଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା।

ଗଠନାତ୍ମକ ସୀମାବଦ୍ଧତା

- ଛୋଟ ଏବଂ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡ ଜମି: ପ୍ରାୟ ୩୦ ଏକର, ପ୍ରାୟ ୧୦ଟି ପରିବାର ପାଖରେ RoR/ପଟ୍ଟା; ଏହା ନିବେଶ ଓ ବିସ୍ତାରକୁ ସୀମିତ କରେ।
- ଋତୁକାଳୀନ କୃଷି: ଧାନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଫସଲ ସାରା ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନଗଦ ଆୟ ଯୋଗାଇ ନଥାଏ। ସ୍ଥାନୀୟ ମଜୁରି କମ୍: ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ପ୍ରାୟ ₹୨୦୦/ଦିନ, ବାହାରେ ପ୍ରାୟ ₹୫୦୦–୬୦୦/ଦିନ।
- ସୀମିତ ଉଦ୍ୟମ: ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା, ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ, ତେନ୍ତୁଳି ଏବଂ ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ
- ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଆୟ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ସୁଦୃଢ଼ ନୁହନ୍ତି।

ବଜାର ଓ ସାମାଜିକ ଅଭାବ

- ବଜାର ଓ ମୂଲ୍ୟ-ଶୃଙ୍ଖଳାର ଅଭାବ: ସୀମିତ ସାମୂହିକ ସଂଗ୍ରହ, ଦୁର୍ବଳ ଦରକସାକସି କ୍ଷମତା, ସୀମିତ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି।
- ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା: କେବଳ ୫ଟି ଶ୍ରମିକ କାର୍ଡ ଥିବା ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଛି; ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରି ଏବଂ ଶ୍ରମିକ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତା ସୀମିତ।
- ଶିକ୍ଷା ଓ ପରିବାରୀକ ନିରନ୍ତରତା: ପୂର୍ବତନ ଆଧାରରେ ୧୩ଟି ପରିବାରରେ ସ୍କୁଲ୍ ଛାଡ଼ିଥିବା ଶିଶୁ ଏବଂ ୩ଟି ପରିବାରରେ ଅନିୟମିତ ଉପସ୍ଥାନ ରେକର୍ଡ ହୋଇଥିଲା — ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିତି ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ।

ଜମି, ବଜାର, ମଜୁରି, ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ମଧ୍ୟରେ ପରସ୍ପର ସଂଯୁକ୍ତ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଏହି ନିରୂପଣ ଦର୍ଶାଏ। କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜକୁ ଅଲଗା ଭାବେ ସମାଧାନ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହେବ ନାହିଁ।

ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା: ଦାଦନ

ଦାଦନ ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ — ସୀମିତ ଜୀବିକା ବିକଳ୍ପ ହିଁ ସମସ୍ୟା।

୨୫
ପ୍ରବା
ସୀ
୨୦
ପରିବା
ର
୪

ଗନ୍ତବ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ

ଦାଦନ: ସଂଖ୍ୟାରେ

୧୭ ଜଣ ପୁରୁଷ
ଘୁଷୁରିପଦରର ପୁରୁଷ ପ୍ରବାସୀ

୮ ଜଣ ମହିଳା
ପ୍ରବାସୀ ମହିଳା — କାମ ପାଇଁ ଯାଉଥିବା ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ

ଦାଦନରୁ ଆୟ
ପ୍ରାୟ ₹୫୦୦–୭୦୦/ଦିନ

ସ୍ଥାନୀୟ ମଜୁରି
ପ୍ରାୟ ₹୨୦୦/ଦିନ

ଗନ୍ତବ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ

ବେଙ୍ଗାଲୁରୁ · କେରଳ · ତାମିଲନାଡୁ · ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ

କାମର ପ୍ରକାର

ଇଟା ଭାଟି · ପ୍ଲାଇଉଡ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାମ · ସିଲେଇ

ନଗଦ ଆୟ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ପରିବାର ପାଇଁ ଦାଦନ ଏକ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ଆର୍ଥିକ ପସନ୍ଦ ହୋଇପାରେ। ତେଣୁ ଏହି ନିଦାନର ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି, ପରିବାରମାନଙ୍କୁ କେବଳ ଦାଦନ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ କହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ।

ଦାଦନର ଲିଙ୍ଗଭିତ୍ତିକ ଚିତ୍ର

ମହିଳାମାନେ ଆର୍ଥିକ ଭୂମିକା ନିଭାନ୍ତି — କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସନ କାହାଣୀକୁ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ

୨୫ ଜଣ ପ୍ରବାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୮ ଜଣ ମହିଳା
ପୂର୍ବତନ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ସିଲେଇ କାମ ପାଇଁ ମହିଳାମାନେ ପ୍ରବାସ କରୁଥିବା ଏବଂ ମାସିକ ପ୍ରାୟ ₹୧୨,୦୦୦–୧୫,୦୦୦ ରୋଜଗାର କରୁଥିବା ରେକର୍ଡ ହୋଇଛି; ଏଥିରୁ ପ୍ରାୟ ₹୮,୦୦୦ ଘରକୁ ପଠାଯାଉଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି।

ମହିଳାମାନେ ହେଉଛନ୍ତି:
ଶ୍ରମିକ · ରୋଜଗାରକାରୀ · ପ୍ରବାସୀ · ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ସଦସ୍ୟ · ପରିବାର ଆୟରେ ଅବଦାନକାରୀ

ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ, ଯାହାର ଉତ୍ତର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଳିନାହିଁ
ନିଯୁକ୍ତିର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ · କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳୀର ସୁରକ୍ଷା · ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ପ୍ରବେଶ · ଆୟ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ · ଯତ୍ନ ନେବାର ଦାୟିତ୍ୱ · ପ୍ରବାସନ ଖର୍ଚ୍ଚ · ମହିଳାମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବେ କିମ୍ବା ପରିବାର ସହିତ ପ୍ରବାସ କରନ୍ତି କି ନାହିଁ

ମୁଖ୍ୟ ବାର୍ତ୍ତା
ମହିଳାମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସନକୁ କେବଳ ଅସୁରକ୍ଷିତତା ଭାବେ ନୁହେଁ — ସେମାନେ ସାମ୍ନା କରୁଥିବା ବିପଦ ଓ ସୀମାବଦ୍ଧତା ସହିତ ଏକ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନ ଭୂମିକା ଭାବେ ମଧ୍ୟ ବୁଝିବା ଉଚିତ।

ଯୁବ: ଏକ ସଂଧିକ୍ଷଣରେ ଥିବା ପିଢ଼ି

ରହିବେ, କୃଷି ଶିଖିବେ — ନା ପ୍ରବାସ କରିବେ?

୧୮–୩୫ ବର୍ଷ ବୟସର କୃଷକ ଯୁବମାନେ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ଗାଁର କୃଷି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଂଶ।

ପ୍ରବାସନ ଯାହା ଦିଏ
ଅଧିକ ମଜୁରି · ଅଧିକ ନିରନ୍ତର ରୋଜଗାର · ବ୍ୟାପକ ଶ୍ରମ ବଜାର ସହିତ ପରିଚୟ

ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଯାହା ଯୋଗାଏ
କୃଷି · ପଶୁପାଳନ · ଜଙ୍ଗଲ ଆଧାରିତ ଜୀବିକା · ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ · ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ
କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଗୁଡ଼ିକ କମ୍ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ କମ୍ ଲାଭଦାୟକ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇଥାଏ।

ବିପଦ
ଯଦି ପ୍ରବାସନ ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଆକର୍ଷଣୀୟ ପଥ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଗାଁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଶ୍ରମ, ଦକ୍ଷତା ଏବଂ ପିଢ଼ିଗତ ନିରନ୍ତରତା ହରାଇପାରେ। ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ ହ୍ରାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତାକୁ

କ୍ଷେତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିକଳ୍ପନା ଭାବେ ରିପୋର୍ଟ ଗ୍ରହଣ କରିଛି।

ଆନ୍ତଃକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ବଟଲନେକ୍

ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତି ଦାଦନ ସହ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିପାରୁନାହିଁ

ଯାହା ଅଛି

ଜମି
କୃଷି + ଚାଷ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ

ଜଙ୍ଗଲ
ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ (NTFPs) + ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟ

ପଶୁଧନ
ଛେଳି + କୁକୁଡ଼ା + ଗାଈ

ଲୋକମାନେ
କୃଷକ + ଯୁବ + ମହିଳା

ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ
ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ + ସମୁଦାୟ ଗଠନ

ବଜାର
ତେନ୍ତୁଳି ବ୍ୟବସାୟୀ + ନିକଟସ୍ଥ ହାଟ

ବ୍ୟବସ୍ଥା କେଉଁଠାରେ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ

1. ଛୋଟ ଜମି ମାଲିକାନା
2. ଋତୁକାଳୀନ କୃଷି
3. କମ୍ ସ୍ଥାନୀୟ ଫଳନ
4. ସୀମିତ ଉଦ୍ୟମ ବିକାଶ

ବଟଲନେକ୍
ଗାଁରେ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପଦ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଯୋଗୀତାମୂଳକ ସ୍ଥାନୀୟ ଆୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବେ ପରସ୍ପର ସଂଯୋଗିତ ହୋଇନାହାନ୍ତି।

ସ୍ଲାଇଡ୍ ୧୩

ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବିଫଳତା

ଦାଦନ କାହିଁକି ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଆର୍ଥିକ ପସନ୍ଦ ହୋଇ ରହିଛି?

୧ ବ୍ୟବସ୍ଥା ୧ — କୃଷି

ଯାହା ଅଛି: ଜମି + କୃଷକ + ଫସଲ
ଅଭାବ: ଛୋଟ ଜମି ମାଲିକାନା + ଭୂଭାଗ + ଋତୁକାଳୀନତା + ସୀମିତ ବିବିଧତା
ଫଳାଫଳ: କୃଷି ସାରା ବର୍ଷ ଆୟ ଯୋଗାଇପାରୁନାହିଁ।

୨ ବ୍ୟବସ୍ଥା ୨ — ଜଙ୍ଗଲ

ଯାହା ଅଛି: ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ + ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟ
ଅଭାବ: ସୀମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ + ସାମୂହିକ ସଂଗ୍ରହ + ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି + ବଜାର ପ୍ରବେଶ
ଫଳାଫଳ: ସମ୍ପଦଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଜୀବିକାନିର୍ବାହମୁଖୀ ରହିଯାଏ।

୩ ବ୍ୟବସ୍ଥା ୩ — ପଶୁଧନ

ଯାହା ଅଛି: ଛେଳି + କୁକୁଡ଼ା + ପଶୁପାଳନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ
ଅଭାବ: ଦୁର୍ବଳ ଉଦ୍ୟମ ଅର୍ଥନୀତି + ପଶୁଚିକିତ୍ସା + ବଜାର ବ୍ୟବସ୍ଥା
ଫଳାଫଳ: ପଶୁଧନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାଦନର ଆୟକୁ ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ କରିପାରୁନାହିଁ।

୪ ବ୍ୟବସ୍ଥା ୪ — ଯୁବ

ଯାହା ଅଛି: ଯୁବମାନେ + ଦକ୍ଷତା
ଅଭାବ: ଆକାଂକ୍ଷା ସହିତ ମେଳ ଖାଉଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ପଥ ଅଳ୍ପ
ଫଳାଫଳ: ଦାଦନ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୋଇଯାଏ।

୫ ବ୍ୟବସ୍ଥା ୫ — ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ

ଯାହା ଅଛି: ୨ଟି ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ
ଅଭାବ: ଋଣ ମୁଖ୍ୟତଃ ଘରୋଇ ଖର୍ଚ୍ଚ/ଋଣ ପରିଶୋଧନରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ, ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ଉଦ୍ୟମରେ ନୁହେଁ
ଫଳାଫଳ: ସାମୂହିକ କ୍ଷମତାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର ହେଉନାହିଁ।

ସ୍ଲାଇଡ୍ ୧୪

ଦାଦନର ଚକ୍ର

ନିଜକୁ ନିଜେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରୁଥିବା ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ସୀମିତ ସ୍ଥାନୀୟ ରୋଜଗାର

କମ୍ ଫଳନ / ଋତୁକାଳୀନ କୃଷି

କମ୍ ସ୍ଥାନୀୟ ଶ୍ରମ → ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥାନୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ
କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ

ଦୁର୍ବଳ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଓ ବଜାର ସଂଯୋଗ

ଯୁବ ଓ ଶ୍ରମିକମାନେ ଦାଦନ ଯାଆନ୍ତି

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ଆୟ

ଏହି ଚକ୍ରକୁ ଭାଙ୍ଗିବା ହିଁ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ — କେବଳ ଦାଦନ ବନ୍ଦ କରିବା ନୁହେଁ।

ଘୁଷୁରିପଦରକୁ କଣ ଆବଶ୍ୟକ

ଦାଦନ ନିର୍ଭରତାରୁ ଜୀବିକା ପସନ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

1
ବୁଝନ୍ତୁ
ଯାଞ୍ଚିତ ପରିବାର ଓ ପ୍ରବାସୀ ପ୍ରୋଫାଇଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। କିଏ ପ୍ରବାସ କରେ? କେବେ? କେଉଁଠାକୁ? କାହିଁକି? ପ୍ରବାସନର ଖର୍ଚ୍ଚ କେତେ? ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ଆୟ ଘରକୁ ପହଞ୍ଚେ?

2
ପସନ୍ଦର ସୁଯୋଗ ରଖନ୍ତୁ
ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ ସମ୍ଭବ ବିକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରନ୍ତୁ: କୃଷି, ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ, ଛେଳି, କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ, ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ, ତେନ୍ତୁଳି, ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଉଦ୍ୟମ।

3
ଫଳନ ଉନ୍ନତ କରନ୍ତୁ
ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଶ୍ରମ, ବିପଦ, ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବିକା କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ନିଟ୍ ଆୟ ମାପନ କରନ୍ତୁ।

4
ସଂଯୋଗ କରନ୍ତୁ
ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ ବଜାର, କ୍ରେତା, ପରିବହନ, ମୂଲ୍ୟ ସୂଚନା ଏବଂ ପ୍ରାଯୁକ୍ତିକ ସହାୟତା ସହିତ ସଂଯୋଗ କରନ୍ତୁ।

5
ସଂଗଠିତ କରନ୍ତୁ
ଥିବା ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଓ ସମୁଦାୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରନ୍ତୁ।

6
ସୁରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ
ଶ୍ରମିକ କାର୍ଡର ଆବରଣ, ଶ୍ରମିକ ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସଚେତନତା, ପ୍ରବାସନ ସୂଚନା, ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ପ୍ରବାସୀ ସୁରକ୍ଷାକୁ ଉନ୍ନତ କରନ୍ତୁ।

ସ୍ଥାନୀୟ ମୂଲ୍ୟ ଗଠନ — ଥିବା ସମ୍ପଦରୁ ଉତ୍ତମ ଫଳାଫଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

କୃଷି
ଫସଲ → ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ → ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ମାସ → ଉତ୍ତମ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦନ → ନିଟ୍ ଫଳନ

ତେନ୍ତୁଳି
ସଂଗ୍ରହ → ଏକତ୍ରୀକରଣ → ସଂରକ୍ଷଣ → ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ → ଅଧିକ ସମୁଦାୟ ଆୟ

ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ
ଅଣକାଠ ଉତ୍ପାଦ → ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ / ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି → ବଜାର → ଅଧିକ ନିଟ୍ ଫଳନ

ଛେଳି
ପାଳନ → ଉନ୍ନତ ପଶୁପାଳନ → ପଶୁଚିକିତ୍ସା ସହାୟତା → ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ବିକ୍ରୟ → ଉତ୍ତମ ଲାଭାଂଶ

କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ
ଉନ୍ନତ ପଶୁପାଳନ → ନିୟମିତ ବିକ୍ରୟ → ସ୍ଥାନୀୟ ନଗଦ ଆୟ

ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ
ସଞ୍ଚୟ / ଋଣ → ଉଦ୍ୟମ → ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ → ଆୟ + ମହିଳାଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସଶକ୍ତିକରଣ

ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଉଛି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ ଅର୍ଥନୀତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନୁହେଁ। ଥିବା ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଅଧିକ ଭଲ ଭାବରେ କାମ କରାଇବା ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ।

ସ୍ଥାନୀୟ ମୂଲ୍ୟ ଗଠନ

ଥିବା ସମ୍ପଦରୁ ଉତ୍ତମ ଫଳାଫଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

କୃଷି
ଫସଲ → ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ → ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ମାସ → ଉତ୍ତମ ନିଟ୍ ଫଳନ

ତେନ୍ତୁଳି
ସଂଗ୍ରହ → ଏକତ୍ରୀକରଣ → ସଂରକ୍ଷଣ → ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ → ଅଧିକ ସମୁଦାୟ ଆୟ

ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ
ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ → ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ / ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି → ବଜାର → ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ଧାରଣ

ଛେଳି
ପାଳନ → ଉନ୍ନତ ପଶୁପାଳନ → ପଶୁଚିକିତ୍ସା ସହାୟତା → ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ବିକ୍ରୟ → ଉନ୍ନତ ଲାଭାଂଶ

କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ
ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦନ → ଉନ୍ନତ ପଶୁପାଳନ → ନିୟମିତ ବିକ୍ରୟ → ସ୍ଥାନୀୟ ନଗଦ ଆୟ

ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ
ସଞ୍ଚୟ / ଋଣ → ଉଦ୍ୟମ → ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ → ଆୟ + ମହିଳାଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନତା

> ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂଆ ଅର୍ଥନୀତି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନୁହେଁ। ଥିବା ଅର୍ଥନୀତିକୁ ଅଧିକ ଭଲ ଭାବରେ କାମ କରାଇବା ହିଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ।

ଘୁଷୁରିପଦର

ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସମ୍ପଦ,

ଦୁର୍ବଳ ସଂଯୋଗ

ଘୁଷୁରିପଦର ପାଖରେ କଣ ଅଛି

ଲୋକମାନେ
କୃଷକ • ମହିଳା • ଯୁବ • ପ୍ରବାସୀ ଶ୍ରମିକ

ଜମି
କୃଷିଜମି • ପାରମ୍ପରିକ କୃଷି

ଜଙ୍ଗଲ
ଖାଦ୍ୟ • ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ • ତେନ୍ତୁଳି

ପଶୁପାଳନ
ଛେଳି • କୁକୁଡ଼ା • ଗାଈ

ଜ୍ଞାନ
ପାରମ୍ପରିକ ଖାଦ୍ୟ • କୃଷି • ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ

ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ
ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ • ସମୁଦାୟ ସଂସ୍ଥା

କିନ୍ତୁ ସଂଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ...

- ଜମି ସବୁବେଳେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଆୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ସବୁବେଳେ ବଜାର ମୂଲ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ପଶୁଧନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଉଦ୍ୟମ ଆୟରେ ପରିଣତ ହୋଇନାହିଁ।
- ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସଂସ୍ଥାରେ ପରିଣତ
- ହୋଇନାହାନ୍ତି।
- ଯୁବମାନଙ୍କର ଦକ୍ଷତା ସବୁବେଳେ ସ୍ଥାନୀୟ ରୋଜଗାରରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ। ପ୍ରବାସନରୁ ମିଳୁଥିବା ଆୟ ସ୍ୱତଃସ୍ଫୂର୍ତ୍ତ ଭାବେ ଜୀବିକା ସୁରକ୍ଷା ନିଶ୍ଚିତ କରେ ନାହିଁ।

ସ୍ଲାଇଡ୍ ୧୮

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ

ପ୍ରବାସନ ନିର୍ଭରତାରୁ ଜୀବିକା ପସନ୍ଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

୧ **ବୁଝନ୍ତୁ**
ପରିବାର, ପ୍ରବାସନ ଏବଂ ଜୀବିକାର ବାସ୍ତବତାର ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ।

୨ **ଧରି ରଖନ୍ତୁ**
ସମ୍ଭବ ସ୍ଥାନୀୟ ଆୟର ପଥଗୁଡ଼ିକ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତୁ।

୩ **ପ୍ରଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ**
ଦ୍ୱିତୀୟ ଫସଲ, ପଶୁଧନ, ଅଣକାଠ ଜଙ୍ଗଲ ଉତ୍ପାଦ, ତେନ୍ତୁଳି ଏବଂ ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀର ଉଦ୍ୟମଗୁଡ଼ିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ।

୪ **ସଂଗଠିତ କରନ୍ତୁ**
ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ ସାମୂହିକ ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଗଢ଼ନ୍ତୁ।

୫ **ସଂଯୋଗ କରନ୍ତୁ**
ଉତ୍ପାଦକମାନଙ୍କୁ ବଜାର, କ୍ରେତା, ସୂଚନା ଏବଂ ସେବା ସହିତ ସଂଯୋଗ କରନ୍ତୁ।

୬ **ସୁରକ୍ଷା କରନ୍ତୁ**
ଶ୍ରମିକ ଅଧିକାର, ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷିତ ପ୍ରବାସନକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରନ୍ତୁ।

> ଏକ ପରିବାର ପ୍ରବାସ କରିବା ଉଚିତ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ — କୌଣସି ବ୍ୟବହାରଯୋଗ୍ୟ ବିକଳ୍ପ ନଥିବାରୁ ନୁହେଁ।

ଘୁଷୁରିପଦର

ସମ୍ପଦ ଥିବା ଏକ ଗାଁ — କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତମ ପସନ୍ଦର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି

ଗାଁରେ ପୂର୍ବରୁ ଯାହା ଅଛି

ଜମି + ଜଙ୍ଗଲ + ପଶୁଧନ + ମହିଳା + ଯୁବ + ଦକ୍ଷତା + ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ + ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ

କଣ ଅଭାବ ରହିଛି

ଏହି କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସହ ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ ସଂଯୋଗ: ବଜାର + ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ସେବା + ଦକ୍ଷତା + ଋଣ + ସାମାଜିକ ସୁରକ୍ଷା + ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ

ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ

- ଅଧିକ ସୁଦୃଢ଼ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବିକା
- ଅଧିକ ଆୟର ପସନ୍ଦ
- ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସୂଚନାଭିତ୍ତିକ ପ୍ରବାସନ
- ପସନ୍ଦର ସୁଯୋଗ ଥିବା ଯୁବମାନେ
- ଅଧିକ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଥିବା ମହିଳାମାନେ
- **ଅଧିକ ସହନଶୀଳ ଘୁଷୁରିପଦର**

ଘୁଷୁରିପଦରକୁ ପ୍ରବାସନ ଏବଂ ବିକାଶ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏକୁ ବାଛିବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ; ଏହାର ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ପସନ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ବଢ଼ାଇବା ଆବଶ୍ୟକ।

ମୁନ୍ଦୁମାସ୍କା

ଲୋକମାନେ, ସ୍ଥାନ, ଜୀବିକା ଓ ପାଣି
ଋତୁକାଳୀନ ପାଣି, ସ୍ଥାନୀୟ ଜ୍ଞାନ ଏବଂ ଦୈନନ୍ଦିନ ସହନଶୀଳତାରେ ଗଢ଼ିଉଠିଥିବା ଏକ ଗାଁ

ଡୁକୁମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ | ବିଷମକଟକ ବ୍ଲକ୍ | ରାୟଗଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା | ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ପରିବାର

ସାରାଂଶ

ମୁନ୍ଦୁମାସ୍କା / ଏକ ନଜରରେ

ସମୁଦାୟ ଓ ସ୍ଥାନ

ମୁନ୍ଦୁମାସ୍କା, ଡୁକୁମ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ, ବିଷମକଟକ ବ୍ଲକ୍, ରାୟଗଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା। ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ପରିବାର।

ଜୀବିକା ଓ ପାଣି

ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା କୃଷି; ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲ ମଧ୍ୟରେ ମିଲେଟ୍, ମକା, ବରବଟି, କନ୍ଦୁଳ ଏବଂ ହଳଦୀ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ପାଳିତ ପଶୁଧନ: ଛେଳି, ଗାଈ, କୁକୁଡ଼ା ଏବଂ ମଇଁଷି। ସୀମିତ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବିକା ସୁଯୋଗ ଯୋଗୁଁ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶକୁ ଋତୁକାଳୀନ ପ୍ରବାସନ ହୁଏ। ପାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥା: ୨ଟି ନଳକୂପ (୧ଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ, ୧ଟିର ପାଣି କାଦୁଆ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି), ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ଋତୁକାଳୀନ ଜଳସ୍ରୋତ। ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ପାଇପ୍‌ଲାଇନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାମ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି।

ଲୋକ

ମୁନ୍ଦୁମାସ୍କାର ଲୋକ

ଲୋକମାନେ ହେଉଛନ୍ତି ଗାଁର ସବୁଠାରୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସମ୍ପଦ।

କୃଷି କରୁଥିବା ପରିବାର

କୃଷି ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା ହୋଇ ରହିଛି। ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନ ପରିବାରର ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକୁ ସହାୟତା କରେ। ପାଣିର ଉପଲବ୍ଧତା କୃଷିର ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟତାକୁ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବିତ କରେ।

ମହିଳାମାନେ

ଘର ପାଇଁ ପାଣି ସଂଗ୍ରହର ଏକ ବଡ଼ ଦାୟିତ୍ୱ ମହିଳାମାନେ ବହନ କରନ୍ତି। ପାଣିର ଉତ୍ସ, ଋତୁ ଅନୁଯାୟୀ ଉପଲବ୍ଧତା ଏବଂ ଘରୋଇ ପାଣି ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କର ଗଭୀର ଜ୍ଞାନ ଅଛି। କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ପାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ।

ସମୁଦାୟ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ

ଗ୍ରାମ କମିଟି, ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଏବଂ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ସଂସ୍ଥା ସହିତ ସମନ୍ୱୟ ଏକ ଭିତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରେ। ଗାଁର ସମସ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସମୁଦାୟରେ ପୂର୍ବରୁ ହିଁ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ରହିଛି। ପଶୁପାଳକମାନେ ଛେଳି, ଗାଈ, କୁକୁଡ଼ା ଏବଂ ୮ଟି ମଇଁଷି ପାଳନ କରନ୍ତି।

ଭୂଦୃଶ୍ୟ

ଭୂ-ପ୍ରକୃତି ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ଗଢ଼ିଥାଏ।

ପାଣି, ଚାଷ ଏବଂ ପହଞ୍ଚ ଗଭୀର ଭାବରେ ଜଡିତ।

ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କା ନଳକୂପ, ଏକ ପୋଖରୀ ତଥା ଉପର ଓ ତଳ ଭାଗରେ ଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକର ମିଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ — ଋତୁ ଅନୁସାରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ।

ପାଣି

ନଳକୂପ, ପୋଖରୀ ଏବଂ ଉପର ଓ ତଳ ଭାଗରେ ଥିବା ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି। ଋତୁ ଅନୁଯାୟୀ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସ ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥାନ୍ତି।

ଚାଷବାସ

କୃଷି ଜଳ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ। ଖବର ଅନୁଯାୟୀ, କେବଳ ପ୍ରାୟ ଛଅ ମାସ ପାଇଁ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ। ତେଣୁ, ଜଳର ଅଭାବ କିମ୍ବା ଅନିଶ୍ଚିତତା ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଆୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ।

ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ

ପଶୁମାନେ ସେହି ସମାନ ବ୍ୟାପକ ଜଳ ପରିବେଶ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି। ଜଳର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମରେ ଉପଲବ୍ଧ ଜଳ ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ।

ଋତୁ-ଭିତ୍ତିକ ପ୍ରବେଶ

ବର୍ଷା ଋତୁରେ ଉପର ଉତ୍ସ ଅଧିକ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇଥାଏ। ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ନିମ୍ନ ଉତ୍ସ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ। କୃଷିକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିବା ସମାନ ଭୂଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଋତୁକାଳୀନ ଜଳ ଦୁର୍ବଳତା ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ଇତିହାସ

ପାଣି ସହ ବଞ୍ଚିବାର କାହାଣୀ

1 **ପୂର୍ବତନ ଗାଁ ଜୀବନ**

ପ୍ରାକୃତିକ ଜଳ ଉତ୍ସ, ପୋଖରୀ ଏବଂ ଋତୁଭିତ୍ତିକ ଉପଲବ୍ଧତା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତା। ଏହି ଧାରା ଦ୍ୱାରା କୃଷି ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଜୀବିକା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଉଥିଲା।

2 **ଜଳ ଯୋଗାଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ପଦକ୍ଷେପ**

ପୂର୍ବରୁ ଏକ ପାଇପ୍‌ଲାଇନ୍ ଓ ଜଳ ଯୋଗାଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା। କ୍ରମେ ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ହଟାଇ ଦିଆଗଲା।

3 **ଆଜି**

ଦୁଇଟି ନଳକୂପ - ପାନୀୟ ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ। ଋତୁକାଳୀନ ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସ। କଥିତ କାଦୁଅ ପାଣି ସହିତ ଏକ ପୋଖରୀ। ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁରେ ଉପଲବ୍ଧ ଉତ୍ସ ଉପରେ ଅଧିକ ଚାପ। ଢାଞ୍ଚା: ପ୍ରବେଶ → ଭିତ୍ତିଭୂମି → ବିଫଳତା → ମୁକାବିଲା → ଋତୁକାଳୀନ ସଙ୍କଟ → ସ୍ଥାୟୀ ଜଳ ସୁରକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା।

ଇତିହାସଗତ ବ୍ୟବଧାନ

ଗ୍ରାମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବସତି ଏବଂ ପ୍ରମୁଖ ଐତିହାସିକ ଘଟଣାବଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପ୍ରମାଣ 'ଡାଇଗ୍ନୋଷ୍ଟିକ୍' (diagnostic)ରୁ ମିଳୁନାହିଁ; ତେଣୁ ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କଠାରୁ ମୌଖିକ ଇତିହାସ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯିବା ଉଚିତ୍।

ଜୀବିକା

କୃଷି, ଖାଦ୍ୟ ଓ ଜୀବିକା

ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲ

- ମାଣ୍ଡିଆ
- ମକା
- ବରକୋଳି
- କାନ୍ଦୁଲ
- ହଳଦୀ

ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ

- ଛେଳି
- ଗୋରୁଗାଈ
- କୁକୁଡ଼ା ପାଳନ
- ମଇଁଷି

ଋତୁକାଳୀନ ପ୍ରବାସନ

କୃଷ୍ଣା ଜିଲ୍ଲା ସମେତ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ, ଋତୁକାଳୀନ ପ୍ରବାସ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ନୂତନ ଜୀବିକା ସୁଯୋଗ ଅନ୍ୱେଷଣରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମୁଦାୟମାନଙ୍କର ସମ୍ପୃକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି।

ଶୃଙ୍ଖଳ

ଜଳ → କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ → ଖାଦ୍ୟ → ଆୟ → ଗୃହସ୍ଥଳୀ-ର ସ୍ଥିରତା

ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ?

କୃଷି ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟ ଜୀବିକା। ବର୍ଷର କେବଳ କିଛି ଅଂଶରେ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପଲବ୍ଧ। ଯେତେବେଳେ ଜଳର ଅଭାବ ଦେଖାଦେଇଥାଏ, ତାହାର ପରିଣାମ ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗୃହ ସୁସ୍ଥତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁକିଛି ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ। ତେନୁ ଜଳ ଅସୁରକ୍ଷିତତା କେବଳ ସୁରକ୍ଷିତ ପାନୀୟ ଜଳର ଉପଲବ୍ଧତା ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ।

ସମ୍ବଳ

ମୁନ୍ଦୁମାସ୍କାର ସମ୍ବଳ ମାନଚିତ୍ର

ପାଣି ସମ୍ବଳ

ଯଦି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନଳକୂପ, ଦ୍ୱିତୀୟ ନଳକୂପ, ପୋଖରୀ, ଉପର ଓ ତଳ ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସ ଉପଲବ୍ଧ ଏବଂ ସଠିକ୍ ଭାବେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ।

ଲୋକ ଓ ଜ୍ଞାନ

କୃଷି ଜ୍ଞାନ, ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲ ଜ୍ଞାନ, ଜଳ ଉତ୍ସ ବିଷୟରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ବିସ୍ତୃତ ଜ୍ଞାନ, ଏବଂ ଋତୁକାଳୀନ ଜଳ ଚାପର ସାମାଜିକ ଅଭିଜ୍ଞତା।

Collective Capacity & Livelihoods

ଗ୍ରାମ କମିଟି, SHGଗୁଡ଼ିକ, PRI ସହ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ସମ୍ପର୍କ, ସମୁଦାୟର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି, କୃଷି, ପଶୁପାଳନ, ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲ ଏବଂ ଆଂଶିକ ସିଚାଇ ସବୁ ଏବେଠାରୁ ଅବସ୍ଥିତ ମୂଳ ଆଧାର।

> ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ହେଉଛି ବାହାରୁ ସବୁକିଛି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନୁହେଁ ଏହା ହେଉଛି ପୂର୍ବରୁ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବା ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଯୋଗ କରିବା, ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରିବା।

ଜଳ ସ୍ରୋତ ଥିବା ଏକ ଗାଁ — କିନ୍ତୁ ଭରସାଯୋଗ୍ୟ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ବିନା

ବଡ଼ କାହାଣୀ
ଜଳ → ଖାଦ୍ୟ → କୃଷି → ଜୀବିକା → ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ → ସେବା → ମର୍ଯ୍ୟାଦା
ଜଳ ଅସୁରକ୍ଷା କେବଳ ପାନୀୟଜଳର ସମସ୍ୟା ନୁହେଁ।

ସ୍ଥାନ: ଡୁକୁମ୍ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ, ବିଶମକଟକ ବ୍ଲକ, ରାୟଗଡ଼ା, ଓଡ଼ିଶା
ପରିମାଣ: ≈ 30 ପରିବାର

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ
ଗ୍ରାମ ସ୍ଥାପନା ଏବଂ ବସୋବାସ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୃଦ୍ଧମାନଙ୍କ ସହିତ ମୌଖିକ ଇତିହାସ ଲେଖାବଦ୍ଧ କରନ୍ତୁ। ବର୍ଷଭରି ଋତୁକାଳୀନ ଉତ୍ସମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତାର ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ। କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଜଳ-ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ ଡିଜାଇନ କରିବାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରନ୍ତୁ। ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ପ୍ରଣାଳୀର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଭାବେ ଗ୍ରାମ କମିଟି, SHG ଏବଂ PRI ସହ ସମନ୍ୱୟକୁ ସକ୍ରିୟ କରନ୍ତୁ।

ନିଦାନରେ ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କାରେ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଟ୍ୟୁବୱେଲ୍, ପ୍ରାକୃତିକ ସ୍ରୋତ, ସମୁଦାୟର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି, ଗ୍ରାମ କମିଟି, SHG ଏବଂ PRI ସମ୍ପର୍କକୁ ମୂଳଭିତ୍ତି ଭାବେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି।

ଜଳର ପରେ ଅନ୍ୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଗୁଡ଼ିକ

ଜଳ ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ — କିନ୍ତୁ ଏହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ଅଛି

୦୧ — ଜୀବିକା ଓ ଆୟ

କୃଷି ହେଉଛି ପ୍ରଧାନ ଜୀବିକା। ସୀମିତ ସ୍ଥାନୀୟ ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଋତୁକାଳୀନ ପ୍ରବାସକୁ ଅବଦାନ ଦେଇଥାଏ। ଜଳ ଅଭାବ କୃଷି ଉତ୍ପାଦନଶୀଳତା ଏବଂ ଆୟକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ।

୦୨ — ଋତୁକାଳୀନ କୃଷି

ସିଚାଇ ସୁବିଧା କେବଳ ପ୍ରାୟ ଛଅ ମାସ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ବୋଲି ଖବର ମିଳିଛି। ଜଳ-ସଙ୍କଟପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୟରେ କୃଷି ଅଧିକ ସଂବେଦନଶୀଳ ହୋଇପଡ଼େ।

୦୩ — ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା

ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲଗୁଡ଼ିକ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପଦ। ଋତୁକାଳୀନ ଜଳ ଉପଲବ୍ଧତା ଖାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ପରିବାରିକ ସହନଶୀଳତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରେ।

୦୪ — ପଶୁଧନ

ପଶୁପାଳନ ସମାନ ପାଣି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ପରିବେଶ। ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ପରିବାରରେ ଜଳ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ।

୦୫ — ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ସମ୍ମାନ

କେବଳ ପିଇବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବରଂ ଗାଧୋଇବା, ସଫାସୁତୁରା ରହିବା, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଏବଂ ମାସିକ ଋତୁସ୍ରାବ ସମୟର ଯତ୍ନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଜଳ ଆବଶ୍ୟକ। ମହିଳାମାନେ ଜଣାଇଛନ୍ତି ଯେ ମାସିକ ଋତୁସ୍ରାବ ସମୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ କଟକଣାର ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ।

06 — Weak Institutional Response

ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପକ୍ଷରୁ ବିଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି, କିନ୍ତୁ ଅଭିଯୋଗ → ବୈଷୟିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା → ମରାମତି → ପରବର୍ତ୍ତୀ ତଦାରଖ → ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ — ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦୁର୍ବଳ କିମ୍ବା ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିଛି।

ସାଧାରଣ ସୂତ୍ର: ଋତୁଭିତ୍ତିକତା + ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ସୀମିତ ସୁଯୋଗ + ସେବା ପ୍ରଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା → ପରିବାର ପାଇଁ ଅଧିକ ଅସୁରକ୍ଷିତତା

ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା

ପାଣି ଅନିରାପତ୍ତା

ଗାଁର ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତର ଓ ପୁନରାବୃତ୍ତ ସାମୁଦାୟିକ ଚିନ୍ତା। ଦୁଇଟି ନଳକୂପ ଅଛି — ପାନୀୟ ଜଳ ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ।

ସମସ୍ୟା କେବଳ "ପାଣି ନାହିଁ" ନୁହେଁ
ଏହା ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟତାର ସମସ୍ୟା। ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନରେ ପାଣି ମିଳିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଘରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ସାରାବର୍ଷ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ, ସୁରକ୍ଷିତ ଓ ସୁବିଧାଜନକ ଉତ୍ସ ନାହିଁ।

2
ନଳକୂପ
1ଟି ପାନୀୟ ଜଳ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ

≈6
ମାସ
ଋତୁକାଳୀନ ଜଳଚାପ

6–8 ବାଲ୍ଟି/ଦିନ
ରିପୋର୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ଘରୋଇ ସଂଗ୍ରହ: 3–4 ସକାଳେ + 3–4 ସନ୍ଧ୍ୟାରେ

ପାଣି ଅନିରାପତ୍ତା

ପାଣିର ଦୈନିକ ମୂଲ୍ୟ

ପାଣିର ଅଭାବ ସମୟ, ଦୂରତା, ଅପେକ୍ଷା ଓ ଅସମାନ ପହଞ୍ଚରେ ପରିଣତ ହୁଏ।

ସମୟ
ସକାଳେ 3–4 ଥର ବାଲ୍ଟି ଆଣିବା + ସନ୍ଧ୍ୟାରେ 3–4 ଥର। ଚାଷ, ଶିଶୁ ଯତ୍ନ, ପଶୁ ଯତ୍ନ ଓ ଘରକାମରୁ ସମୟ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୁଏ।

ଦୂରତା
ଲୋକମାନେ ଋତୁକାଳୀନ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଯାତାୟାତ କରନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପାଣି ପାଇଁ ଅଧିକ ଦୂର ଚାଲିପାରନ୍ତି — ବିଶେଷକରି ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଅଧିକ ଶାରୀରିକ ଭାର।

ଅପେକ୍ଷା
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଚାରିପାଖରେ ଧାଡ଼ି ଲାଗେ। କମ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସ ଦୈନିକ ବାଧା ଓ ନଷ୍ଟ ହେଉଥିବା ଘଣ୍ଟା ସୃଷ୍ଟି କରେ।

ଗୁଣବତ୍ତା
କେତେକ ଉତ୍ସର ପାଣି କାଦୁଆ କିମ୍ବା ପାନୀୟ ପାଇଁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଧରାଯାଏ। ଗୁଣବତ୍ତା ବିନା ପରିମାଣ ପାଣି ସୁରକ୍ଷା ଆଣେ ନାହିଁ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମ
ପ୍ରାୟ ଛଅ ମାସ ଧରି ପାଣିର ଅଭାବ ଓ ସ୍ନାନର ଅସୁବିଧା ରହିଥାଏ। ସଙ୍କଟଟି ପୂର୍ବାନୁମାନଯୋଗ୍ୟ — ତଥାପି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ।

പାଣି, ମହିଳା ଓ ଝିଅମାନେ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସୁରକ୍ଷା, ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ଅଧିକାରର ପ୍ରଶ୍ନ

ପାଣି ଅଭାବର ଅନୁଭୂତି ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ନୁହେଁ। ମହିଳାମାନେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ରତୁସ୍ରାବ ସମୟରେ ସେମାନେ:

> ଏକ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟବହୃତ ପାଣି ଉତ୍ସ ବ୍ୟବହାରରୁ ବଞ୍ଚିତ।

> ଏକ ଅଲଗା ପାଣିଘାଟ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ପଡ଼େ — କୁହାଯାଏ ଏହା ମଇଳା ଏବଂ ପଶୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଏଠାରେ ପାଣି ପିଅନ୍ତି।

ଏହା କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ

ରତୁସ୍ରାବ ସମୟରେ ପରିଷ୍କାର, ଗାଧୋଇବା ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ପାଇଁ ନିରାପଦ ପାଣି ଆବଶ୍ୟକ। ମହିଳା ଓ ଝିଅମାନେ ରତୁସ୍ରାବ ସମୟରେ ନିରାପଦ ଉତ୍ସ ପାଇନଥିଲେ, ସେମାନେ ସାମ୍ନା କରନ୍ତି:

1. ଅନିରାପଦ ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା
2. ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସଂକ୍ରମଣର ଝୁମ୍ପ
3. ଗୋପନୀୟତା ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ହ୍ରାସ
4. ଅସମାନ ପହଞ୍ଚ

> ମୁଖ୍ୟ ବାର୍ତ୍ତା: ଯଦି ମହିଳା ଓ ଝିଅମାନେ ରତୁସ୍ରାବ ସମୟରେ ନିରାପଦ ଓ ସମାନ ଭାବେ ପାଣି ବ୍ୟବହାର କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ପାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ। ଏହା କେବଳ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ବିଷୟ ନୁହେଁ — ଏହା ଲିଙ୍ଗ-ସମାନ ପହଞ୍ଚ, ସୁରକ୍ଷା ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ପ୍ରଶ୍ନ।

ନିରୂପଣ

ବାଧାଗୁଡ଼ିକ — ପାଣି ବ୍ୟବସ୍ଥା କେଉଁଠି ଅଟକୁଛି?

1. ରତୁକାଳୀନତା
ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକ ଅନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ହୋଇଯାଆନ୍ତି।

2. ଭିତ୍ତିଭୂମି
ଦୁଇଟି ନଳକୂପ ଅଛି — କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପିଇବା ପାଇଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବହାରଯୋଗ୍ୟ।

3. ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ
ପୂର୍ବର ପାଇପଲାଇନ୍ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ହଟାଇଦିଆଯାଇଥିଲା। ପ୍ରତିଷେଧମୂଳକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କିଏ ନିଶ୍ଚିତ କରିବ?

4. ପାଣିର ଗୁଣବତ୍ତା
ସମୁଦାୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ନିମ୍ନମାନର ଉତ୍ସ ଚିହ୍ନଟ କରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିୟମିତ ଓ ଲିପିବଦ୍ଧ ଗୁଣବତ୍ତା ପରୀକ୍ଷା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ।

5. ରତୁକାଳୀନ ଯୋଜନା
ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳ କଷ୍ଟକର ବୋଲି ସମୁଦାୟ ଜାଣେ, କିନ୍ତୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପୂର୍ବାନୁମାନଯୋଗ୍ୟ ରତୁକାଳୀନ ଚାପ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ବଦଳରେ ଅଭାବ ଦେଖାଦେଲେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରେ।

6. ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ
ଗ୍ରାମ କମିଟି ଓ ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ (SHGs) ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ନିୟମିତ ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ଉଚ୍ଚସ୍ତରକୁ ଜଣାଇବାର ଭୂମିକା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୁହେଁ। ଅଭିଯୋଗ → ମରାମତି → ଅନୁସରଣ ଶୃଙ୍ଖଳା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ।

7. ଲିଙ୍ଗ
ମହିଳାମାନେ ସଂଗ୍ରହର ଅଧିକାଂଶ ଭାର ବହନ କରନ୍ତି ଏବଂ ରତୁସ୍ରାବ ସମୟରେ ପାଣି ପାଇବାରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକତା ସାମ୍ନା କରନ୍ତି।

ପ୍ରଣାଳୀଗତ ବିଫଳତା

ସମସ୍ୟାଟି କେବଳ ଖରାପ ନଳକୂପଠାରୁ ବଡ଼

ଯାହା ଅଛି

- ନଳକୂପ, ପୋଖରୀ ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସ
- ଗ୍ରାମ କମିଟି ଓ ସ୍ୱୟଂସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ
- ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ସଂସ୍ଥା ସହ ସମନ୍ୱୟ
- ସମୁଦାୟର ଜ୍ଞାନ

କିନ୍ତୁ ସଂଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ

1
2
3
4
5
6

- ଋତୁକାଳୀନ ଉତ୍ସ + ସୀମିତ ଭିତ୍ତିଭୂମି
- ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳୀନ ଅଭାବ → ଉତ୍ସ ପରିବର୍ତ୍ତନ + ଧାଡ଼ି
- ମହିଳାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅସମାନ ଭାର
- ଗୁଣମାନ + ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତା
- ଦୁର୍ବଳ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ + ନିରୀକ୍ଷଣ + ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ
- ବିଫଳତା ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୁଏ — ସେହି ଗ୍ରୀଷ୍ମ ସଙ୍କଟ ଫେରିଆସେ

ମୂଳ କାରଣ

ଜଳ ଅନିରାପତ୍ତା କାହିଁକି ଜାରି ରହେ?

1 — ସ୍ତର ୧ — ଦୃଶ୍ୟମାନ ସମସ୍ୟା
ସାରା ବର୍ଷ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ, ନିରାପଦ ଓ ସୁବିଧାଜନକ ପାନୀୟ ଜଳ ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ।

2 — ସ୍ତର ୨ — ତତ୍କାଳିକ କାରଣ
ଋତୁକାଳୀନ ଉତ୍ସ, ସୀମିତ ଉତ୍ପାଦନ, ଗୋଟିଏ ଅଚଳ ନଳକୂପ, ବିଫଳ ପାଇପଲାଇନ୍।

3 — ସ୍ତର ୩ — ପ୍ରଣାଳୀଗତ ଖାଲିସ୍ଥାନ
ଦୁର୍ବଳ ପ୍ରତିରୋଧାତ୍ମକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ସୀମିତ ଜଳ-ଗୁଣମାନ ନିଶ୍ଚିତତା, ଅସ୍ପଷ୍ଟ ନିରୀକ୍ଷଣ, ଦୁର୍ବଳ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସମାଧାନ ପଥ।

4 — ସ୍ତର ୪ — ଗଠନାତ୍ମକ ସମସ୍ୟା
ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଋତୁକାଳୀନ ଯୋଜନା, ଅସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ, ଦୁର୍ବଳ ସମନ୍ୱୟ, ଲିଙ୍ଗଭିତ୍ତିକ ପ୍ରବେଶ-ବାଧା।

ଫଳାଫଳ: ଗ୍ରୀଷ୍ମ ସଙ୍କଟ → ଅଧିକ ସମୟ ଜଳ ସଂଗ୍ରହ → ସମୟ ହାନି → ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଚିନ୍ତା → ଜୀବିକାରେ ପ୍ରଭାବ → ପୁନରାବୃତ୍ତ ଅସୁରକ୍ଷା। ଅନୁପସ୍ଥିତ ସଂଯୋଗଟି ଉତ୍ସ, ଭିତ୍ତିଭୂମି, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଗୁଣମାନ, ଋତୁକାଳୀନ ଯୋଜନା, ସମୁଦାୟ ନିରୀକ୍ଷଣ, ଲିଙ୍ଗ-ସମତାମୂଳକ ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱକୁ ଯୋଡ଼େ।

ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ

ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କାର ଆବଶ୍ୟକତା — ଜଳ ପ୍ରାପ୍ୟତାରୁ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ

1 ସୁରକ୍ଷିତ କରନ୍ତୁ

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନଳକୂପକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖନ୍ତୁ। ଦ୍ୱିତୀୟ ନଳକୂପକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ଭାବେ ପୁନଃସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ, ତାହାର ବୈଷୟିକ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରନ୍ତୁ।

2 ମାନଚିତ୍ରଣ କରନ୍ତୁ

ସମସ୍ତ ଜଳ ଉତ୍ସର ମାନଚିତ୍ରଣ କରନ୍ତୁ: ସ୍ଥାନ, ଦୂରତା, ଋତୁକାଳୀନ ଉପଲବ୍ଧତା, ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଗୁଣବତ୍ତା।

3 ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ

ନିୟମିତ ଜଳ-ଗୁଣବତ୍ତା ପରୀକ୍ଷା, ଉତ୍ସ-ସ୍ଥିତି ରେକର୍ଡ, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଟ୍ରାକିଂ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ-ପ୍ରେରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତୁ।

4 ପରିଚାଳନା କରନ୍ତୁ

ସମୁଦାୟ, ମହିଳା, SHGs, ଗ୍ରାମ କମିଟି, PRI ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିକା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରନ୍ତୁ।

5 ସମାନତା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ

ମହିଳା ଓ ଝିଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ, ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ସମାନ ଜଳ ପ୍ରାପ୍ୟତା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ — ଋତୁସ୍ରାବ ସମୟ ସମେତ।

6 ବୋଝ କମାନ୍ତୁ

ବାରମ୍ବାର ସଂଗ୍ରହ ଯାତ୍ରା କମାଇବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ବଣ୍ଟନ ସମାଧାନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତୁ।

7 ଜୀବିକା ସହ ଯୋଡ଼ନ୍ତୁ

ଉତ୍ପାଦନଶୀଳ ଜଳ କିପରି ଚାଷ, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା, ପଶୁଧନ ଓ ଘରୋଇ ଆୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିପାରିବ — ପାନୀୟ ଜଳର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ପ୍ରଭାବିତ ନକରି — ତାହା ବୁଝନ୍ତୁ।

ବୁଝନ୍ତୁ → ସୁରକ୍ଷିତ କରନ୍ତୁ → ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ → ପରିଚାଳନା କରନ୍ତୁ → ସମାନତା ନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ → ବୋଝ କମାନ୍ତୁ → ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ଗଢ଼ନ୍ତୁ

ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କାର କାହାଣୀ

ଜଳ ଉତ୍ସ ଥିବା ଏକ ଗାଁ — କିନ୍ତୁ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ବିନା

ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କାରେ ଅଛି

ଲୋକମାନେ
ସମୁଦାୟ ଜ୍ଞାନ, ମହିଳା, ଚାଷୀ, ପଶୁପାଳକ।

ଜମି ଓ ସମ୍ବଳ
ପ୍ରାକୃତିକ ଉତ୍ସ, ପୋଖରୀ, କୃଷି, ପାରମ୍ପରିକ ଫସଲ।

ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ
ନଳକୂପ, ପୂର୍ବତନ ପାଇପଲାଇନ୍, ଗ୍ରାମ କମିଟି, SHGs, PRI ସଂଯୋଗ।

କିନ୍ତୁ ସଂଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦୁର୍ବଳ

- ଜଳ ଉତ୍ସ ସବୁବେଳେ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଜଳରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ଭିତ୍ତିଭୂମି ସବୁବେଳେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସେବାରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ଅଭିଯୋଗ ସବୁବେଳେ ଏକ ସ୍ଥାୟୀ ସମାଧାନରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ଜଳ ପ୍ରାପ୍ୟତା ସବୁବେଳେ ସମାନ ଅଧିକାରଭିତ୍ତିକ ପ୍ରାପ୍ୟତାରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।
- ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଉତ୍ସ ଆପେଆପେ ସୁରକ୍ଷିତ ଋତୁସ୍ରାବ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ପ୍ରାପ୍ୟତାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ।
- କୃଷି ଜଳ ସବୁବେଳେ ଜୀବିକା ସୁରକ୍ଷାରେ ପରିଣତ ହୁଏ ନାହିଁ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପ

ଅସୁରକ୍ଷାରୁ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ

୦୧

ବୁଝନ୍ତୁ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉତ୍ସ, ଋତୁ, ବ୍ୟବହାରକାରୀ ଓ ଭାରକୁ ବୁଝନ୍ତୁ।

୦୨

ସୁରକ୍ଷିତ କରନ୍ତୁ
ସାରା ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଓ ନିରାପଦ ଜଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତୁ।

୦୩

ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ
ଜଳ ଉତ୍ସର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା, ଗୁଣବତ୍ତା ଓ ଋତୁକାଳୀନ ଚାପକୁ ନଜରରେ ରଖନ୍ତୁ।

୦୪

ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
ମରାମତି, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁସରଣ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ।

୦୫

ସମତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରନ୍ତୁ
ଜଳ ଯୋଜନାର କେନ୍ଦ୍ରରେ ମହିଳା ଓ ଝିଅମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା, ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ଋତୁସ୍ରାବ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ରଖନ୍ତୁ।

୦୬

ଭାର କମାନ୍ତୁ
ଦୂରତା, ଅପେକ୍ଷା ଓ ପୁନଃପୁନଃ ଜଳ ସଂଗ୍ରହର ଭାର କମାନ୍ତୁ।

୦୭

ଜୀବିକା ସୁଦୃଢ଼ କରନ୍ତୁ

ଜଳ ସୁରକ୍ଷାକୁ ବ୍ୟବହାର କରି କୃଷି, ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ଓ ପରିବାରର ସଙ୍କଟ-ସହନଶୀଳତାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରନ୍ତୁ।

ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କାର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜଟି କେବଳ ଜଳର ଅନୁପସ୍ଥିତି ନୁହେଁ। ଏହା ହେଉଛି ଏକ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ, ଯାହା ଜଳ ଉତ୍ସ, ଭିତ୍ତିଭୂମି, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ଗୁଣବତ୍ତା, ଋତୁକାଳୀନ ଯୋଜନା, ସମୁଦାୟର ଅଂଶଗ୍ରହଣ, ଲିଙ୍ଗ ସମତା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱକୁ ପରସ୍ପର ସହ ଯୋଡ଼େ।
ପ୍ରାଥମିକତା କେବଳ ଆଉ ଏକ ଜଳ ସମ୍ପତ୍ତି ଯୋଡ଼ିବା ନୁହେଁ। ପ୍ରାଥମିକତା ହେଉଛି ଏମିତି ଏକ ଜଳ-ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗଢ଼ିବା, ଯାହା ବର୍ଷର ସବୁଠାରୁ କଠିନ ମାସଗୁଡ଼ିକରେ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମହିଳା, ଝିଅ ଓ ପରିବାର ପାଇଁ କାମ କରେ।

> ନିଦାନମୂଳକ ଅଧ୍ୟୟନର ନିଷ୍କର୍ଷ ହେଉଛି, ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କାକୁ 'ଅଭିଯୋଗ ଓ ମରାମତି' ପଦ୍ଧତିରୁ ଜଳ-ସୁରକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିକୁ ଆଗେଇଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ ଗାଁକୁ ସେହି ଏକେ ସଙ୍କଟକୁ ପୁଣିଥରେ ଖୋଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ।

ଜଳ ସୁରକ୍ଷା → ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦା → ଖାଦ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା → ଜୀବିକା → ଅଧିକ ସଙ୍କଟ-ସହନଶୀଳ ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କା

ଆପଣଙ୍କ ଗାଁକୁ ଜାଣନ୍ତୁ

Stronger Journeys Together

The people who help us listen, learn and find our way through the village.

People Places Conversations Change

Respect Understand Share Learn

VILLAGE ANCHOR 01
UMA SHANKAR KADRAKA
Village – Khambesi,
Bissam Cuttack, Rayagada

VILLAGE ANCHOR 02
BINOD KULESIKA
Village – Mundrumuska,
Bissam Cuttack, Rayagada

VILLAGE ANCHOR 03
RAVI VADAKA
Village – Gartoli,
Bissam Cuttack, Rayagada

VILLAGE ANCHOR 04
NARAYANA PRATIKA
Village – Ghusuripadar,
Bissam Cuttack, Rayagada

Listen first. Learn with the community

ରାୟଗଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍

ଉମା ଶଙ୍କର କଡ୍ରକା

ଖାମ୍ବେସି, ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼

ଗାଁରୁ ଉଠିଥିବା ଜଣେ ଯୁବ ସ୍ୱର

ଶୁଣିବା। ସକ୍ରିୟ କରିବା। ସ୍ଥାନୀୟ ଶକ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା।

ଶିକ୍ଷା	+୩ ବିଜ୍ଞାନ	ଭୂମିକା	ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍, ଆତ୍ମଶକ୍ତି ଟ୍ରଷ୍ଟ
ସମୁଦାୟଭୂକ୍ତ ଶ୍ୟ	ଖାମ୍ବେସି / ନିୟମଗିରି		ଶକ୍ତି ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଯୁବ ସଂଲଗ୍ନତା

"ଯଦି ମୁଁ ମୋ ଗାଁ ପାଇଁ କାମ କରିପାରିବି ଏବଂ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣରେ ଅବଦାନ ରଖିପାରିବି, ତେବେ ମୁଁ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରିବି।"

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ
କୃଷି, ସଂସ୍କୃତି, ଯୁବଶକ୍ତି ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସୁଯୋଗରେ ଥିବା ଗ୍ରାମର ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ କିପରି ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଦୃଶ୍ୟମାନ ସମୁଦାୟ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିବ?

ସେ କ'ଣ ନେଇଆସନ୍ତି
ଡଙ୍ଗରିଆ କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟର ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ଗଭୀର ସ୍ଥାନୀୟ ମୂଳ, DKDA ସହ କାମ କରିବାର ଅଭିଜ୍ଞତା, NGO ସହ ପରିଚୟ, ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକଙ୍କ ସହ ଦୃଢ଼ ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷମତା।

ସେ କ'ଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ଯୁବମାନଙ୍କ ସହ ସଂଳାପ ଗଢ଼ିବା, ସମୁଦାୟର ପ୍ରାଥମିକତା ଶୁଣିବା, ବିଦ୍ୟମାନ ସଂସ୍ଥା ଓ ସୁଯୋଗ ସହ କାମ କରିବା ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଧାରଣାଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାରିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ସହଯୋଗ କରିବା।

ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା

ମୂଳ
ନିୟମଗିରି ଭୂଦୃଶ୍ୟରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିବା ଏବଂ ବିଶେଷ ଭାବେ ଅସୁରକ୍ଷିତ ଆଦିବାସୀ ଗୋଷ୍ଠୀ (PVTG) ସମୁଦାୟ ଡଙ୍ଗରିଆ କୋନ୍ଧର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ।

ଅଭିଜ୍ଞତା
DKDA ସହ ଘନିଷ୍ଠ ଭାବେ କାମ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଜନ ଜାଗରଣ ମଞ୍ଚ ସହ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଭାବେ ଯୁକ୍ତ ରହିଛନ୍ତି; ସଚେତନତା, ସରକାରୀ ଯୋଜନାରେ ପ୍ରବେଶାଧିକାର ଏବଂ ସମୁଦାୟ ବିକାଶକୁ ସମର୍ଥନ କରିଛନ୍ତି।

ଲ୍ୟାବ୍‌ରେ ପ୍ରବେଶ
ଗ୍ରାମ ସଭା ମାଧ୍ୟମରେ ଆତ୍ମଶକ୍ତି ଟ୍ରଷ୍ଟରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି; ସେହି ସମୟରେ ସମୁଦାୟର ପରିସ୍ଥିତି ସୁଧାରିବାରେ ଅବଦାନ ରଖିବା ପାଇଁ DKDA ସହ ମଧ୍ୟ କାମ କରୁଛନ୍ତି।

ପ୍ରେରଣା
କୃଷି, ଯୁବ
ସଂଲଗ୍ନତା, ସଂସ୍କୃତି, ଜୀବିକା ଏବଂ ସମୁଦାୟ ବିକାଶରେ

ଯାତ୍ରା ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା

ନିୟମଗିରିରେ ମୂଳ
ଉମା ଶଙ୍କର ନିୟମଗିରି ଭୂଦୃଶ୍ୟର ଡଙ୍ଗରିଆ କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟରୁ ଆସିଛନ୍ତି। ଜମି, ସଂସ୍କୃତି, କୃଷି ଓ ସମୁଦାୟର ଦୈନନ୍ଦିନ ବାସ୍ତବତା ସହ ତାଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଦେଖିବାର ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ଗଢ଼ି ତୋଳେ।

ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଗରେ
ଆତ୍ମଶକ୍ତି ଟ୍ରଷ୍ଟରେ ଯୋଗ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ NGOଗୁଡ଼ିକ ସହ କାମ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜନ ଜାଗରଣ ମଞ୍ଚ ସହ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଭାବେ ଯୁକ୍ତ ଥିଲେ; ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଯୋଜନା, ସେବା ଓ ସୁଯୋଗ ବିଷୟରେ ବୁଝାଇବାରେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ।

ସମୁଦାୟ ଭିତରୁ କାମ
ସେ DKDA ସହ ମଧ୍ୟ କାମ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଡଙ୍ଗରିଆ କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟର ପରିସ୍ଥିତି ସୁଧାରିବାର ପ୍ରୟାସରେ ଅବଦାନ ରଖୁଛନ୍ତି। ନିଜ ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତରୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପ୍ରତି ତାଙ୍କ କାମ ଏକ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ।

ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ହେବା
ସେ ଗ୍ରାମ ସଭା ମାଧ୍ୟମରେ ଆତ୍ମଶକ୍ତି ଟ୍ରଷ୍ଟରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ। ଆଜି ସେ ଯୁବମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରିତ କରିବା, ସମୁଦାୟର ପ୍ରାଥମିକତାକୁ ସାମ୍ନାକୁ ଆଣିବା ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସହ ଯୋଡ଼ିବା ପାଇଁ କାମ କରୁଛନ୍ତି।

ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ପ୍ରେରିତ କରେ
ଉମା ଶଙ୍କରଙ୍କ ପାଇଁ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଗ୍ରାମ, ଏହାର ଲୋକ, ଜ୍ଞାନ, ସଂସ୍କୃତି, କୃଷି ଓ ଯୁବଶକ୍ତିରେ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଶକ୍ତିରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ। ସେ ଏହି ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଯୋଗ ଓ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ସମୁଦାୟ ପ୍ରଭାବରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି।
"ମୋ ଗାଁ ପାଇଁ କାମ କରିବା ଏବଂ ଏହାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣରେ ଅବଦାନ ରଖିବା ହିଁ ମୋ ପାଇଁ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାର ଉପାୟ।"

ରାୟଗଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍

ବିନୋଦ କୁଲେସିକା (Binod Kulesika)

ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କା, ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼

ଜଣେ ଯୁବ ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍
ଗାଁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିବାରୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାରେ ସହଯୋଗ କରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ।

ଶିକ୍ଷା	ଦଶମ	ଭୂମିକା	ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍
ଗାଁ	ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କା	ଗୁରୁତ୍ୱ	ପାନୀୟ ଜଳ ସୁରକ୍ଷା

"ମୁଁ ନିଜ ଗାଁରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିବାକୁ ବହୁତ ଚାହୁଁଥିଲି।"

ଗାଁର ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ
ବିନୋଦ ନିଜ ଗାଁକୁ ମିଳୁଥିବା ପାଣିର ଗୁଣମାନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖୁଛନ୍ତି। ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ସାମୁଦାୟିକ ଚିନ୍ତା, ଯାହା ସାମୂହିକ ଧ୍ୟାନ ଓ କାର୍ଯ୍ୟର ଦାବି କରେ।

ସେ ଯାହା ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି
ସ୍ଥାନୀୟ ଏକ ସମସ୍ୟାକୁ ଏକାଠି ହୋଇ ସମାଧାନ କଲେ ଲୋକମାନେ କିପରି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରନ୍ତି, ସେ ତାହା ଦେଖିଛନ୍ତି। ଏହା ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ କଥା କହିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଲୋକଙ୍କ ସହ କାମ କରିବା ଉପରେ ତାଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ କରିଛି।

ସେ କ'ଣ ବଦଳାଇବାକୁ ପ୍ରେରିତ
ବିନୋଦ ନିଜ ଗାଁରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ସୁଧାର ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି। ତାଙ୍କ ଆରମ୍ଭର ବିନ୍ଦୁ ସରଳ: ଲୋକଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା, ସ୍ଥାନୀୟ ଭାବେ କ'ଣ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହା ବୁଝିବା ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ ଏକାଠି କାମ କରିବା।

ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା
ମୂଳ ଭିତ୍ତି
ବିନୋଦ ବିଷମ କଟକ ବ୍ଲକର ଦୁକାମ ଅଞ୍ଚଳର ମୁଣ୍ଡୁମୁସ୍କା ଗାଁର ମୂଳ ବାସିନ୍ଦା। ସେ କୋନ୍ଧ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର। ପରିବର୍ତ୍ତନ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କ ବୁଝାମଣା ପ୍ରତିଦିନର ସାମୁଦାୟିକ ବାସ୍ତବତାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।
ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖିବାର ଇଚ୍ଛା
ସେ ନିଜ ଗାଁରେ ପ୍ରକୃତ ସୁଧାର ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଏବଂ ଏଥିରେ ଅବଦାନ ରଖିବା ପାଇଁ ସେ କ'ଣ କରିପାରିବେ ତାହା ଭାବନ୍ତି।
କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଶିଖିବା
ତାଙ୍କ ଅନୁଭବ ତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇଛି ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନେ ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟାକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଏକାଠି ହୁଅନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସକାରାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ଏବଂ ଲୋକମାନେ ଏହାର ଅଂଶ ବୋଲି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି।
ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ହେବା
ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ଭାବେ ସେ ଲୋକଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା, ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ସମୁଦାୟକୁ ତାହାର ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଗରେ ଏକାଠି କାମ କରିବାରେ ସହାୟତା କରିବାରେ ଅଧିକ ସକ୍ରିୟ ଭୂମିକା ନେଉଛନ୍ତି।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚିନ୍ତାରୁ ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଗରେ

ବିନୋଦଙ୍କ କାହାଣୀ ସ୍ଥାନୀୟ ନେତୃତ୍ୱର ଆରମ୍ଭର କଥା। ସେ ନିଜ ଅନୁଭବରୁ ଆସିଥିବା ଚିନ୍ତା, ଲୋକଙ୍କ ସହ କାମ କରିବାର ଇଚ୍ଛା ଏବଂ ନିଜ ଗାଁକୁ ଉନ୍ନତ ଦେଖିବାର ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପକୁ ନେଇ ଆଗେଇ ଆସୁଛନ୍ତି।

ପ୍ରୟୋଗରେ ତାଙ୍କ ଅନୁଭବ

- ଗାଁର ପାଣିର ଗୁଣମାନରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ସମୁଦାୟର ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି।
- ଗାଁର ଏକ ଚିନ୍ତାକୁ ଏକାଠି ହୋଇ ସମାଧାନ କରିବା ଏବଂ ଲୋକମାନେ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବେ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କରୁଥିବା ଦେଖିବାର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି ସକାରାତ୍ମକ ଭାବେ।
- ଲୋକମାନେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ଏକାଠି କାମ କଲେ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୁଏ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି।
- ଏହି ଅନୁଭବକୁ ସମୁଦାୟ-ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନର ଏକ ବ୍ୟାପକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି।

"ଆମେ ଲୋକଙ୍କ ସହ ମିଶି ଏକାଠି କାମ କରିବା ଉଚିତ।"

ରାୟଗଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍

ରବି ୱାଡକା

ଗାର୍ଡୋଲି, ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼

ଜଣେ ଯୁବ ଆଦିବାସୀ ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍
ସମୁଦାୟରେ ଗଭୀର ମୂଳ। ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ।

ଶିକ୍ଷା	ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ (ଦ୍ୱାଦଶ – କଳା)	ଭୂମିକା	ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍
ସମୁଦାୟ	କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟ	ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା	ସମୁଦାୟ-ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ପରିବର୍ତ୍ତନ

"ମୋ ସମୁଦାୟରେ ସକାରାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ମୁଁ ଅବଦାନ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ।"

ସମୁଦାୟରେ ଗଭୀର ମୂଳ	ପରିବର୍ତ୍ତନ ପ୍ରତି ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା	ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ରବି ଖାମ୍ରେସିର କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟର ଜଣେ ଯୁବକ। ତାଙ୍କ ପରିଚୟ ଓ ଗାଁଜୀବନ ସହ ସମ୍ପର୍କ, ନିଜ ସମୁଦାୟର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସେ କିପରି ଦେଖନ୍ତି ତାହାର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ।	ନିଜ ଚାରିପାଖରେ ଉନ୍ନତି ଦେଖିବାର ଦୃଢ଼ ଇଚ୍ଛା ସହିତ, ରବି ଜଣେ ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ଭାବେ ଆଗକୁ ଆସିଛନ୍ତି ଏବଂ ସମୁଦାୟର ସକାରାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ କାମ କରିବାରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଛନ୍ତି।	ତାଙ୍କ ଭୂମିକା ହେଉଛି ଉପସ୍ଥିତ ରହିବା, ଲୋକମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା, ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ଏବଂ ସମୁଦାୟର ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ସହଯୋଗ କରିବା।

ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା

ମୂଳ
ରବି ବିଷମ କଟକର ଖାମ୍ରେସି ଗାଁରୁ ଆସିଛନ୍ତି ଏବଂ କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟର ଅଂଶ। ଗାଁଜୀବନ ଓ ସମୁଦାୟର ବାସ୍ତବତାକୁ ସେ ନିକଟରୁ ବୁଝନ୍ତି।

ଆଗକୁ ବଢ଼ୁଥିବା ଜଣେ ଯୁବକ
ଯେତେବେଳେ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ଯୁବମାନଙ୍କର ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି, ସେତେବେଳେ ରବି ଆଗକୁ ଆସି ଅବଦାନ ଦେବାକୁ ବାଛିଛନ୍ତି।

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଗରେ
ଗ୍ରାମ ଆଙ୍କର୍ ଭାବେ ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା ଏବେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ: ଶୁଣିବା, ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବା, ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ କାମ କରିବା ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଗତି ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ସହଯୋଗ କରିବା।

ସମୁଦାୟ ପ୍ରତି ପ୍ରତିବଦ୍ଧତା
ରବିଙ୍କ ମତରେ ସକାରାତ୍ମକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲୋକମାନଙ୍କ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ମାଲିକାନା ମାଧ୍ୟମରେ ଉଦ୍ଭବିତ ହେବା ଉଚିତ। ସେ ଶିଖିବା, ଯୋଡ଼ିହେବା ଏବଂ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅବଦାନ ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ।

ସମୁଦାୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଜଣେ ଯୁବ ସ୍ୱର

ରବିଙ୍କ ପରିଚୟ ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ପୂର୍ବ ସଫଳତା ତାଲିକା ଅପେକ୍ଷା ତାଙ୍କ ଜୀବନାନୁଭବ ଓ ପ୍ରତିବଦ୍ଧତାରେ ଦୃଢ଼ଭାବେ ଭିତ୍ତିକର। ଯାହା ବିଶେଷ ଭାବେ ଦେଖାଯାଏ, ସେହିଟା ହେଉଛି ଆଗକୁ ଆସିବା, ସମୁଦାୟଠାରୁ ଶିଖିବା ଏବଂ ସମୁଦାୟ ଭିତରୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦିଗରେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି।

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ ପାଇଁ ସେ କ'ଣ ନେଇଆସନ୍ତି

- କୋନ୍ଧ ସମୁଦାୟର ଜଣେ ଯୁବ ସଦସ୍ୟ ଭାବେ ସ୍ଥାନୀୟ ମୂଳ ଓ ଜୀବନାନୁଭବ।
- ନିଜ ଗାଁ ଓ ସମୁଦାୟର ପରିସ୍ଥିତି ଉନ୍ନତ କରିବା ପ୍ରତି ସତ୍ୟିକାର ଆଗ୍ରହ।
- ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଡ଼ିହେବା, ଶୁଣିବା ଏବଂ ସାମୂହିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଂଶ ନେବାର ଇଚ୍ଛା।
- କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅନୁଭବ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଯୁବ ନେତା ଭାବେ ବିକଶିତ ହେବାର ପ୍ରେରଣା।

"ପରିବର୍ତ୍ତନସେତେବେଳେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ, ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଆଗକୁ ଆସି ନିଜ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ କାମ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉ।"

ରାୟଗଡ଼ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍

ନାରା ପ୍ରତିକ

ଘୁଷୁରିପଦର, ବିଷମ କଟକ, ରାୟଗଡ଼

ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରୁଥିବା ଜଣେ ଗାଁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ
ଗାଁରେ ମୂଳ ଗାଡ଼ିଛନ୍ତି। ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ କାମ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ।

ଶିକ୍ଷା	୧୨ଶ (ଉଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମିକ)	ଭୂମିକା	ଗାଁ ଆଙ୍କର୍ / ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ
ଗାଁ	ଘୁଷୁରିପଦର	କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ	**ସାମୁଦାୟିକ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ**

"ଏହି ଗାଁର ଲୋକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ମୁଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କୃତଜ୍ଞ।"

ଗାଁର ବାସ୍ତବତା
ନାରା ତାଙ୍କ ଗାଁରେ ମିଳୁଥିବା ପାଣିର ଗୁଣମାନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି। ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେଲା ଏବଂ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର କାରଣ ସୃଷ୍ଟି କଲା।

ସେ ଯାହା ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି
ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବା ଓ ଗାଁସ୍ତରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ସେ ଦେଖିଛନ୍ତି ଯେ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ଏବଂ ସମୁଦାୟ ପାଇଁ କୌଣସି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରାଗଲେ କିପରି ସକାରାତ୍ମକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ମିଳେ।

ସେ କ'ଣ ବଦଳାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି
ନାରା ଘୁଷୁରିପଦରରେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଧାର ଦେଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି। ତାଙ୍କ ପଦ୍ଧତି ହେଉଛି ଲୋକମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା, ସେମାନଙ୍କୁ ସାମିଲ କରିବା ଏବଂ ଗାଁର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ସମସ୍ୟା ଉପରେ ସାମୂହିକ ଭାବେ କାମ କରିବା।

ତାଙ୍କ ଯାତ୍ରା

ଘୁଷୁରିପଦରରେ ମୂଳ ଗାଡ଼ି

ନାରା ବିଷମ କଟକ ବ୍ଲକର ଘୁଷୁରିପଦର ଗାଁର ବାସିନ୍ଦା ଏବଂ ଗାଁ ଭିତରେ ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଭାବେ କାମ କରନ୍ତି।

ଦୈନନ୍ଦିନ ଶ୍ରମରୁ ସାମୁଦାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକୁ

ଶ୍ରମିକ ଭାବେ କାମ କରିବା ସହିତ, ସେ ଗାଁ ପାଇଁ ସମୟ ଓ ଶକ୍ତି ଦେବାକୁ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟାକୁ ନେଇ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ବାଛିଛନ୍ତି।

ପରିବର୍ତ୍ତନର ଆବଶ୍ୟକତା ଦେଖିବା

ଗାଁର ପାଣିର ଗୁଣମାନରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଏବଂ ସମୁଦାୟର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟାକୁ ବୁଝିବା ଓ ବ୍ୟବହାରିକ ସମାଧାନ ଖୋଜିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ କରିଛି।

ଗାଁର ଆଙ୍କର୍ ହେବା

ଜଣେ ଗାଁ ଆଙ୍କର୍ ଭାବେ ସେ ଲୋକମାନଙ୍କ କଥା ଶୁଣିବା, ଅଂଶଗ୍ରହଣକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଏବଂ ସମୁଦାୟକୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦିଗରେ ଏକାଠି କାମ [illegible] କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ [illegible]

ଗାଁର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ସାମୂହିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଦିଗରେ

ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ ପାଇଁ ନାରା ଏକ ସରଳ କିନ୍ତୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତି ନେଇଆସନ୍ତି: ସେ ଗାଁକୁ ଭିତରୁ ଜାଣନ୍ତି। ଜଣେ ଶ୍ରମିକ ଓ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଭାବେ ତାଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନକୁ ଦୈନନ୍ଦିନ ବାସ୍ତବତା ସହ ଯୋଡ଼ି ରଖେ, ଯେତେବେଳେ ଆଙ୍କର୍ ଭାବେ ତାଙ୍କ ଭୂମିକା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ବିଷୟକୁ ନେଇ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଏ।

ତାଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ଯାହା ଦର୍ଶାଏ

- ଦୈନନ୍ଦିନ ଗାଁଜୀବନ ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ଥାନୀୟ ସମସ୍ୟାକୁ ବୁଝନ୍ତି।
- ସମୁଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ସିଧାସଳଖ କାମ କରିବାର ମୂଲ୍ୟକୁ ଅନୁଭବ କରିଛନ୍ତି।
- ପାଣି ଓ ଗାଁର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ସମସ୍ୟାକୁ ସାମୂହିକ ଧ୍ୟାନ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ସାଧାରଣ ସମସ୍ୟା ଭାବେ ଦେଖନ୍ତି।
- ଲୋକମାନେ ପରିବର୍ତ୍ତନର ପରିଭାଷା ଓ ସୃଷ୍ଟିର ଅଂଶ ହେବେ ଭଳି ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଗଢ଼ିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି।

"ଆମେଲୋକମାନଙ୍କ ସହ ମିଶି କାମ କରିବା ଉଚିତ।"

ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଓ
ସାମୂହିକ ବୁଝାମଣା

ଲୋକ • ସ୍ଥାନ • ସଂସ୍କୃତି | କ୍ଷେତ୍ରସ୍ତରୀୟ ଅଭିମୁଖୀକରଣ ବିବରଣୀ

ପରମ୍ପରାକୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବା, ଏକାଠି ଶିଖିବା। ସୁଦୃଢ଼ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଗଠନ କରିବା।

ଲୋକମାନେ
ବିଭିନ୍ନ ଜୀବନଧାରା, ସାମାନ୍ୟ ଆକାଂକ୍ଷା।

ସ୍ଥାନ
ଅନନ୍ୟ ଭୂଦୃଶ୍ୟ, ଅନନ୍ୟ କାହାଣୀ।

ସଂସ୍କୃତି
ଆମକୁ ଯୋଡୁଥିବା ପରମ୍ପରା

ସ୍ଥାନୀୟ ସଂସ୍କୃତିକୁ ବୁଝିବା ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ୱାସ, ସମ୍ମାନ ଏବଂ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ।

ଲୋକ ଓ ପରମ୍ପରା

ବୟୋଜ୍ୟେଷ୍ଠମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଜ୍ଞାନ, ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ପରମ୍ପରା ରହିଥାଏ, ଯାହା ସମ୍ପ୍ରଦାୟକୁ ପରିଚାଳିତ କରିଥାଏ।

ଜୀବିକା ଓ ଜୀବନଶୈଳୀ

ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନ ପ୍ରକୃତି, ଭୂମି ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ପରମ୍ପରା ସହିତ ଏକ ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କକୁ ପ୍ରତିଫଳିତ କରେ।

ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଓ ସଦ୍ଭାବ

ଲୋକମାନେ ମିଳିମିଶି କାମ କରନ୍ତି, ପରସ୍ପରକୁ ସହଯୋଗ କରନ୍ତି ଏବଂ ପରମ୍ପରାକୁ ଜୀବନ୍ତ ରଖନ୍ତି।

ସାମୂହିକ ବୁଝାମଣା

ପରସ୍ପରର କଥା ଶୁଣିବା ଏବଂ ଶିଖିବା ଦ୍ୱାରା ଏକ ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ସମାବେଶୀ ଭବିଷ୍ୟତ ଗଠିତ ହୁଏ।

> "କୌତୁହଳ ନେଇ ଆସନ୍ତୁ। ଖୋଲା ମନରେ ଶୁଣନ୍ତୁ। ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମାନର ସହ ଭେଟନ୍ତୁ।"

ଗ୍ରାମୀଣ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଲ୍ୟାବ୍ ବିଭିନ୍ନ ପୃଷ୍ଠଭୂମିର ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି ଶୁଣିବା, ଶିଖିବା ଏବଂ ରାୟଗଡ଼ର ସମୁଦାୟମାନଙ୍କ ସହ ପଥ ଖୋଜିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଏ। ବିଷମ କଟକ (Bissam Cuttack)ରେ ଏହି ଅନୁଭବ ଗାଁ ଓ ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାତ୍ରାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରେ, ଯେଉଁଠାରେ ଆଦିବାସୀ ସମୁଦାୟ, ଯଥା **ଡୋଙ୍ଗ୍ରିଆ କୋଣ୍ଡ (Dongria Kondh), ନିଜ ଭୂମି, ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରା ସହ ଗଭୀର ସମ୍ପର୍କ ରଖି ବସବାସ କରନ୍ତି।**

> "ଆମେ ଅତିଥି ଭାବେ ପ୍ରବେଶ କରୁ।
> ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଭାବେ ଭେଟୁ।"

ଆଗନ୍ତୁକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଇତିହାସ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ଜ୍ଞାନରେ ସମୃଦ୍ଧ ଜୀବନପଦ୍ଧତି ସହ ପରିଚିତ ହେବାର ସୁଯୋଗ। କୌତୁହଳ, ଖୋଲା ମନ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଏହି ସାକ୍ଷାତକୁ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ, ସମ୍ମାନଜନକ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ମର୍ଯ୍ୟାଦାପୂର୍ଣ୍ଣ କରେ।

ସହଭାଗିତା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ

୧. ଜୀବନ୍ତ ସମୁଦାୟରେ ପ୍ରବେଶ

ଗାଁ ହେଉଛି ଶ୍ରେଣୀକକ୍ଷ। ଏହି ଯାତ୍ରା ଏକ ସୁଯୋଗ, ଯେଉଁଠାରେ:

- ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନର ପରିବେଶକୁ ଅନୁଭବ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଶୁଣନ୍ତୁ।
- ପ୍ରବୀଣ, ମହିଳା, ଯୁବ, ଚାଷୀ ଓ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କଠାରୁ ଶିଖନ୍ତୁ। • ସମୁଦାୟର ଶକ୍ତି ଓ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ—ଉଭୟକୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।
- ଶିଖଣର ସମୃଦ୍ଧିର ଏକ ଅଂଶ ଭାବେ ଭିନ୍ନତାକୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତୁ।

୨. ସମ୍ମତିର ସଂସ୍କୃତି

ସମ୍ମତି ଫଟୋଗ୍ରାଫି, ସାକ୍ଷାତ୍କାର, ଘରକୁ ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା—ସବୁଠି ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ।

> "ମୁଁ ଏକ ଫଟୋ ନେଇପାରିବି କି?"
> "ଏହା ସେୟାର୍ କରିବାରେ ଆପଣ ସୁବିଧାବୋଧ କରିବେ କି?"

ଶିଶୁ, ଘରଭିତର, ସମାରୋହ ଓ ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ।

୩. ଫଟୋଗ୍ରାଫି ଓ ଭିଡିଓଗ୍ରାଫି

- ଲୋକମାନଙ୍କ ଫଟୋ ନେବା କିମ୍ବା ରେକର୍ଡ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପଚାରନ୍ତୁ।
- ଲୋକମାନେ କେତେ ସୁବିଧାବୋଧ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା କହିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତୁ। • ସମସ୍ତ ଚିତ୍ରଣରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତକୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ରଖନ୍ତୁ।
- ସୋସିଆଲ୍ ମିଡିଆ, ରିଲ୍, ଅଡିଓ, ଗବେଷଣା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗତ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏହା ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ।

ଲୋକମାନେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ, ବିଷୟବସ୍ତୁ ନୁହେଁ।

୪. ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରଥାର ଅନୁଭବ

- ଅପରିଚିତ ପ୍ରଥାଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରନ୍ତୁ, ପଚାରନ୍ତୁ ଓ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତୁ।
- ସାଂସ୍କୃତିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ବୁଝିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ସହାୟକମାନଙ୍କ ଉପରେ ଭରସା କରନ୍ତୁ। • ଅଦୃଶ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ବହନ କରୁଥିବା ସ୍ଥାନ କିମ୍ବା ପ୍ରଥାକୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତୁ।

> "ଏ ବିଷୟରେ ଆପଣ ଟିକେ କହିପାରିବେ କି?"

୫. ପୋଷାକ ଓ ଉପସ୍ଥିତି

- ଗ୍ରାମ ପରିଦର୍ଶନ ଓ ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ଼ିଆ ଭୂଦୃଶ୍ୟ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ, ଆରାମଦାୟକ, ଶାଳୀନ ଓ ପ୍ରାୟୋଗିକ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ।
- ସରଳ ଓ ଅନାଡ଼ମ୍ବର ଉପସ୍ଥିତି ରଖନ୍ତୁ, ଯାହାଦ୍ୱାରା ସମୁଦାୟର ସ୍ୱର ଓ ଆଲୋଚନା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ରହିବ।

୬. ସାଂସ୍କୃତିକ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଭାବେ ଖାଦ୍ୟ

- 'ସାମୂହିକ ଭୋଜନ ଟେବୁଲ୍' ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବେଶ ଓ ଖାଦ୍ୟ ପରମ୍ପରାକୁ ବୁଝିବାର ଏକ ଜାନଲା ଖୋଲିଦିଏ।
- ଋତୁକାଳୀନ, ସ୍ୱଦେଶୀ ଉପାଦାନ ଓ ଆତିଥ୍ୟକୁ ଆବିଷ୍କାର କରନ୍ତୁ।
- ଖାଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂର୍ବରୁ ଆୟୋଜକମାନଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତୁ।

୭. ସମୁଦାୟ ସହ ଆଲୋଚନା

ଖୋଲା ମନ ଓ କୌତୁହଳଭରା ପ୍ରଶ୍ନରୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ:

> "ଏହା କିପରି ବଦଳୁଛି?"
> "ଏଠାରେ କ'ଣ କାମ କରିଛି?"

୮. ଆଦିବାସୀ ଜ୍ଞାନ

- ଜଙ୍ଗଲ, ବୀଜ, ବୁଣାକାମ, ଚିକିତ୍ସା ଓ ଜଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାନକୁ ସମ୍ମାନ କରନ୍ତୁ।
- ଜ୍ଞାନ ଜୀବନ୍ତ ଅନୁଭବ ଓ ପରିଚୟ ସହ ଜଡ଼ିତ—ଏହାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତୁ।

- ""ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ପୂର୍ବରୁ କ'ଣ ଚେଷ୍ଟା କରିସାରିଛି?"
- "ଆପଣ କେଉଁ ସମ୍ଭାବନାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖୁଛନ୍ତି?"

- ଗଭୀର ସମ୍ମାନ ଏବଂ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସ୍ୱୀକୃତି ସହିତ ଶୁଣନ୍ତୁ।

9. ପିଲା ଏବଂ ଯୁବପିଢ଼ି

- କଥାବାର୍ତ୍ତା ଏବଂ ଆଚରଣକୁ ଆନ୍ତରିକ, ସ୍ୱାଭାବିକ ଏବଂ ସମ୍ମାନଜନକ ରଖନ୍ତୁ।
- ଫଟୋଗ୍ରାଫି ଏବଂ ନୋଟ୍ (ଟିପ୍ପଣୀ) ନେବା ପାଇଁ କଠୋର ସମ୍ମତି ନିୟମ ପାଳନ କରନ୍ତୁ।
- ପିଲାମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ବା ପ୍ରଦର୍ଶନ ବିନା ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ରହିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ।

10. ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ

- ପାହାଡ଼, ଝରଣା ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରଶୀଳତାର ସହିତ ଅନୁଭବ କରନ୍ତୁ।
- ପରିପାର୍ଶ୍ୱକୁ ସଫା ରଖନ୍ତୁ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶକୁ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ / ନଷ୍ଟ ନକରି ଛାଡିଦିଅନ୍ତୁ।
- କ୍ଷେତ୍ର ଭ୍ରମଣ (field walks) ଏବଂ ପରିଦର୍ଶନ ସମୟରେ ଯତ୍ନର ସହିତ ଚାଲନ୍ତୁ।

11. ସଂବେଦନଶୀଳ କଥାବାର୍ତ୍ତା

ସପୁରୀ ବିପଣନ (marketing), ବୁଣାକାର, ପାନୀୟ ଜଳ, ପ୍ରବାସନ (migration) କିମ୍ବା ଜୀବିକା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ସମୟରେ, କ'ଣ, କେତେ ଏବଂ କେବେ ସେୟାର୍ / ପ୍ରକାଶ କରିବେ ତାହା ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ। ସାମର୍ଥ୍ୟ, ଆକାଂକ୍ଷା ଏବଂ ସମ୍ଭାବନା ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।

12. ସାରାଂଶ: ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିଦର୍ଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସାଝା ବୁଝାମଣା

ସନ୍ଧାନୀ ହୁଅନ୍ତୁ: ଏକ ମୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷଣ ମନୋଭାବ ସହିତ ଆବିଷ୍କାର କରନ୍ତୁ।

ଉପସ୍ଥିତ ରହନ୍ତୁ: ଲୋକ ଏବଂ ସ୍ଥାନ ପ୍ରତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ।

ସମ୍ମାନପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତୁ: ଅନନ୍ୟ ଇତିହାସ ଏବଂ ଜୀବନଶୈଳୀକୁ ସମ୍ମାନ ଦିଅନ୍ତୁ

ସମ୍ମତି ନିଅନ୍ତୁ: ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ୍ କିମ୍ବା ଫଟୋ ଉଠାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସର୍ବଦା ପଚାରି ସମ୍ମତି ନିଅନ୍ତୁ।

ଶୁଣନ୍ତୁ: ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ବୁଝାମଣା ଗଠନ କରିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ।

ଖୋଲା ମନ ରଖନ୍ତୁ: ଅପରିଚିତ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକୁ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ।

ଏକାଠି ଶିଖନ୍ତୁ: ମିଳିତ ଭାବରେ ବିଭିନ୍ନ ପଥ ଅନ୍ୱେଷଣ କରନ୍ତୁ।

ବୁଝାମଣା ଗଠନ କରନ୍ତୁ: ଅତିଥି ଭାବେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ, ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଭାବେ ଭେଟନ୍ତୁ।

ସ୍ଥାନୀୟ ସ୍ୱରରେ ଶୁଣନ୍ତୁ • ମିଳିତ ଭାବେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତୁ • ଏକାଠି ମାର୍ଗ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତୁ

atmashaktitrust.org

101-A, Friends Colony East, New Delhi - 110065
info@atmashaktitrust.com, atmashaktitrust@gmail.com